

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Finanční a ekonomické Informace

Dokumentační bulletin MF

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

1/2024

Leden

**Finanční a ekonomické
INFORMACE**
Dokumentační bulletin MF
**Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů**

Vydavatel:

Ministerstvo financí,
odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora
a knihovna

IČ 00006947

Technická redakce:

Mgr. J. Machonský

Redakční rada:

Mgr. J. Benda, Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Mgr. M. Lukeš,
Mgr. J. Machonský, PhDr. L. Tvrdá,
Mgr. N. Vaidišová, Mgr. E. Vaňová

Evid. číslo periodického tisku:

MK ČR E 18634

Identifikační číslo ISSN: 1804-7262

Redakce:

Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Distribuce:

Ministerstvo financí,
odbor Provoz ICT,
odd. Informační podpora a knihovna,
Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Číslo odevzdáno do tisku 31. 1. 2024
Vychází 1x měsíčně, zdarma

Elektronický archiv:

<http://knihovna.mfcz.cz/bulletin.php>
(intranet)
[http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/
sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/
dokumentacni-bulletin](http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/dokumentacni-bulletin) (internet)

Do čísla přispěli:

Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Mgr. M. Lukeš,
PhDr. L. Tvrdá, Mgr. N. Vaidišová,
Mgr. E. Vaňová

Vážení čtenáři,

předkládáme Vám lednové číslo dokumentačního bulletinu Finanční a ekonomické INFORMACE. Nabízí jako obvykle souhrn nejnovějších odborných článků, knih a jiných informačních zdrojů vztahujících se k problematice Ministerstva financí a jeho resortu.

V rubrice *Podrobně k tématu* si můžete přečíst přehledový článek s názvem: „Problémy německého rozpočtu a možné paralely některých aspektů se situací v Česku“. Text se zabývá dopady rozhodnutí ústavních soudů v Německu a Česku na rozpočtovou politiku a sociální spravedlnost v obou zemích. V Německu ústavní soud zrušil zákon, který umožnil převedení dluhu vzniklého kvůli štedré podpoře sloužící k překonání ekonomických následků COVID-19 do klimatického fondu, což vyvolalo protesty a debatu o přerozdělení zdrojů. V Česku ústavní soud rozhodl o valorizaci důchodů. Německé rozhodnutí způsobilo tlak na rozpočet, české zase otevřelo vášnivou debatu o vyváženosti ústavních principů. Článek taktéž poukazuje na složitost a důležitost správy veřejných financí v demokratických zemích, které čelí novým ekonomickým a sociálním výzvám.

Věříme, že Vás pravidelný přehled nových (a tentokrát i strašných, ale stále relevantních) informačních pramenů zaujme. Rádi Vám zajistíme plné texty článků i požadované knihy.

Mgr. Jiří Benda
vedoucí redakční rady

Texty publikované v tomto bulletinu nevyjadřují názor redakce ani nejsou oficiálním stanoviskem Ministerstva financí. Uvedené informace odrážejí aktuální trendy a komentáře v odborné literatuře.

AKTUALITY

Národní rozpočtová rada vydala el. publikaci Průvodce světem deficitů veřejných rozpočtů, viz: <https://www.rozpochtarada.cz/publikace/pruvodce-svetem-deficitu-verejnych-rozpoctu/>

Publikováno na webu MF

Na webu MF byla 8.1.2024 uveřejněna Strategie financování a řízení státního dluhu České republiky na rok 2024

<https://www.mfcr.cz/cs/rozpoctova-politika/rizeni-statniho-dluhu/publikace/strategie-financovani-a-rizeni-statniho-/2024/strategie-financovani-a-rizeni-statniho-dluhu-cesk-54346>

Monitoringy tisku

Pravidelný speciální monitoring za období 1. 1. 2024 – 31. 1. 2024 se tentokrát věnuje tématu:

Daň z nemovitosti

Byl zpracován z tištěných médií a internetových serverů a naleznete jej včetně archivu starších monitoringů v sekci Monitoring médií na adrese:

<http://knihovna.mfcr.cz/monitoring.php>

O B S A H

Podrobně k tématu.....	4
Problémy německého rozpočtu a možné paralely některých aspektů se situací v Česku	4
Dokumentace českého a zahraničního tisku.....	9
Daně.....	9
Ekonomické vědy. Ekonomie	16
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	17
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny	20
Informatika. Počítače.....	22
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	22
Podnik a podnikání	24
Pojišťovnictví. Sociální péče	26
Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství	27
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	28
Právo.....	29
Statistika. Demografie. Sociologie	31
Účetnictví	32
Veřejná správa	33
Veřejné finance. Rozpočet.....	35
Zdravotnictví	38
Životní prostředí	38
Životní úroveň	39
Ostatní	39
Přehled nových knih.....	44
Seznam českých periodik pro rok 2024.....	49
Seznam zahraničních periodik pro rok 2024.....	51

Problémy německého rozpočtu a možné paralely některých aspektů se situací v Česku

Mgr. Natálie Vaidišová
Oddělení 5904, Informační podpora a knihovna

Česká republika byla v německém tisku v posledních měsících často zmiňována v souvislosti se zhoršující se ekonomickou situací,¹ paradoxně však samotné Německo prochází jednou ze svých největších politicko-ekonomických krizí, ke které došlo v souvislosti se zamítnutím využití nevyčerpaných fondů ústavním soudem.² Samotné Česko se nyní ocitlo v situaci, kdy se rozhodnutí Ústavního soudu mohlo stát dalším faktorem ovlivňujícím vývoj českého rozpočtu.

Německá rozpočtová krize a pozastavení Klimatického transformačního fondu

V prosinci 2021 se Sociálně demokratická strana, Zelení a Svobodní demokraté (FDP) dohodli na převedení dluhu vzniklého kvůli pomoci Německu vypořádat se s COVID-19 do klimatického fondu. To bylo umožněno Druhým dodatkovým zákonem o rozpočtu z roku 2021, retroaktivně novelizujícím Zákon o rozpočtu z roku 2021 a využívajícím dočasný pozastavení limitů půjček v ústavě.³ Ústavní soud však v listopadu roku 2023 označil zákon za neplatný. Toto rozhodnutí odůvodnil tím, že rozpočet včetně dluhu poslanci změnili retroaktivně a zpětným navýšením prostředků ve fondu tak došlo k porušení § 115 ústavy o dluhové brzdě.⁴

Rozhodnutí má dalekosáhlé důsledky pro německou fiskální politiku, zejména co se týče výdajů na vládní podporu dekarbonizace. Německý rozpočet na rok 2024 a finanční plány do roku 2027 jsou nyní v polovině ledna ve fázi finalizace. Podle prognóz bude schodek veřejných financí v roce 2023 činit 2,5 % HDP, což je zhruba stejně jako v roce 2022, a v následujících letech se bude postupně snižovat.⁵

V polovině listopadu 2023 německá vláda čelila významnému obratu v otázce státního rozpočtu, kdy rozhodnutí ústavního soudu způsobilo propad ve výši šedesáti miliard eur v rozpočtu.⁶ Toto rozhodnutí nejen že pozastavilo klíčové výdaje na zelené iniciativy a podporu průmyslu, ale také představuje potenciální precedent pro fiskální reakce na budoucí krize. Tento vývoj přišel v době, kdy Německo,

¹ KAISER, Tobias. *Gefangen im Mittelmaß – Tschechien zeigt, was Deutschland droht* [online]. 28.11. 2023 [cit. 2024-01-22]. Dostupné z: <https://www.welt.de/wirtschaft/plus248453696/Gefangen-im-Mittelmass-Tschechien-zeigt-was-Deutschland-droht.html>

² HOLUB, Petr. *Nemocný a nemocnější. Německé vládě se rozpadl rozpočet* [online]. 22.11. 2023 [cit. 2024-01-22]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/komentare/rozpocet-vlada-nemecko-komentar-holub_2311221630_cen

³ MARTINEZ, Maria a Christian KRAEMER. *German court deals 60 billion euro budget blow to Scholz government* [online]. 15.11. 2023 [cit. 2024-01-21]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/europe/german-court-make-key-ruling-budget-manoeuvre-2023-11-15/>

⁴ VÁLOVÁ, Irena. *Analýza: Peníze na živelnou katastrofu podle německého ústavního soudu měly zůstat „zaparkované“* [online]. 26.11. 2023 [cit. 2024-01-25]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2023/11/analiza-penize-na-zivelnou-katastrofu-podle-nemeckeho-ustavniho-soudu-mely-zustat-zaparkovane/>

⁵ FEDERAL MINISTRY OF FINANCE. *German Draft Budgetary Plan 2024* [online]. Říjen 2023 [cit. 2024-01-25]. Dostupné z: https://www.bundesfinanzministerium.de/Content/EN/Standardartikel/Press_Room/Publications/Brochures/german-draft-budgetary-plan-2024.pdf?blob=publicationFile&v=3, 3.

⁶ Tamtéž.

tradičně považované za obránce udržitelného financování v EU, jednalo o reformě fiskálních pravidel unie. Rozhodnutí soudu má dalekosáhlé důsledky pro Klimatický a transformační fond vlády. Šedesát miliard eur mělo být původně využito na projekty, jako jsou energetická účinnost a podpora obnovitelné energie.⁷ Poradenská společnost v oblasti politických rizik Eurasia Group ve své analýze uvádí, že toto rozhodnutí představuje významný ústup vlády a předpovídá nevyhnutelné škrty v rozpočtu, které nejvíce postihnou klimatické projekty.

Vláda se v poslední době spoléhala na Klimatický a transformační fond jako na hlavní zdroj financování své agendy podpory průmyslu, udržení konkurenceschopnosti a přechodu k uhlíkově neutrální ekonomice. Z fondu byly financovány různé projekty, včetně podpory polovodičových a bateriových továren a investic do německé železniční sítě.⁸ V důsledku rozhodnutí soudu byl zablokován rovněž Ekonomický stabilizační fond (WSF), obsahující finance v hodnotě 200 miliard eur, původně zřízený během pandemie a později přizpůsobený po ruské invazi na Ukrajinu k ochraně spotřebitelů před vyššími energetickými náklady. Mezi německé průmyslové projekty, které jsou ohroženy narušením financování z Klimatického a transformačního fondu, patří továrny na čipy, produkce oceli s nízkou uhlíkovou stopou a rozšíření dodavatelského řetězce pro baterie.⁹

Dle informací z listopadu loňského roku zahrnoval výdajový plán německé vlády "energetickou brzdu" ve výši 200 miliard eur pro spotřebitele a malé podniky, zavedenou po zastavení dodávek plynu z Ruska do Německa, což vyvolalo kontroverze na úrovni EU.¹⁰ Tato energetická dotace byla financována z WSF, přičemž však dosud byla využita pouze jeho část. Ministr hospodářství Robert Habeck varoval v rozhovoru pro rozhlas Deutschlandfunk, že občané čelí vyšším cenám elektřiny a možná i plynu, a uvedl, že rozhodnutí ústavního soudu bylo tak zásadní, že se vztahuje na všechny speciální fondy. Členové rozpočtového výboru Bundestagu se chystají na veřejné slyšení s právními experty, aby posoudili škody, zatímco opozice již hrozí podáním žaloby. Friedrich Merz, předseda Křesťanskodemokratické unie (CDU), která iniciovala žalobu vedoucí k loňskému rozhodnutí soudu, zvažuje podání další žaloby proti dvousetmiliardovému fondu. Krizová situace německého rozpočtu se prohloubila poté, co ministerstvo financí nařídilo zmrazení výdajů ve všech federálních ministerstvech, čímž zastavilo téměř všechna nová povolení k výdajům.

⁷ Tamtéž.

⁸ CHAZAN, Guy. *Germany freezes new budget spending after top court ruling* [online]. [cit. 2024-01-21]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/7db76385-d2f1-47bb-8b9d-ccf6857ff2b2>

⁹ HANSEN, Holger a Sarah MARSH. *Explainer: Why is Germany's budget in crisis and what are the implications?* [online]. 16.11. 2024 [cit. 2024-01-21]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/markets/europe/how-budget-ruling-will-affect-german-finances-coalition-2023-11-16/>

¹⁰ VON DER BURCHARD, Hans. *Why Germany can't square a €60 billion circle* [online]. 20.11. 2023 [cit. 2024-01-21]. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/why-germany-cant-square-a-e60-billion-euro-circle/>

Výhledy německé ekonomiky pro rok 2024

Podle mnichovského think-tanku Institut pro ekonomický výzkum (IFO) poroste v roce 2024 německé HDP jen o 0,7 % oproti původní předpovědi 0,9 %.¹¹ Dle dalších odhadů Institutu dojde v rozpočtu ke škrtnům zhruba 19 miliard eur, což nejvíce zatíží podnikatele a domácnosti, které dostanou méně úlev. Institut pro makroekonomickou politiku (IMK) naopak předpovídá, že HDP se sníží, a to o 0,3 %.¹² Zpráva apeluje na reformu dluhové brzdy a zároveň se věnuje nutnosti dekarbonizace.

Zpráva OBSE předpovídá Německu růst ekonomiky o 0,4 % v roce 2024 a následně o 1,2 % v roce 2025.¹³ Předpokládá vysoké úrokové sazby, které zatíží investice do bydlení, zároveň však předpovídá zájem o nebytové prostory vzhledem k očekávané podpoře zelené politiky a veřejným zakázkám.¹⁴ Podle OBSE zároveň plánuje německá vláda po obnovení dluhové brzdy financovat množství projektů z mimorozpočtových fondů, jejichž čisté výdaje nejsou na dluhovou brzdu navázány. Rozhodnutí ústavního soudu ovlivnilo rozpočet Klimatického transformačního fondu, který v roce 2024 utratí zhruba 1,2 % HDP na podporu dekarbonizace a přechodu k zelené ekonomice. Institut pro světovou ekonomiku v Kielu (IFW) předpokládá v roce 2024 snížení rozpočtu přibližně o 30 miliard EUR.¹⁵ Studie předpokládá růst soukromé spotřeby v Německu přibližně o 1,5 % díky silnému růstu reálného disponibilního důchodu. Zároveň však předpovídá pokles stavebních investic o 2,5 %.

Zmrazení německého rozpočtu po rozhodnutí ústavního soudu může mít významný dopad i na vojenský rozpočet země, včetně plánovaných výdajů 8 miliard eur na Ukrajinu v roce 2024. Ministr obrany Boris Pistorius, který nedávno navštívil Kyjev, oznámil okamžité financování 1,3 miliardy eur, zatímco ukrajinské úřady vyjádřily obavy o makrofinanční stabilitu země vzhledem k nejistotě o pokračující podpoře ze strany evropských a amerických spojenců. Podle zprávy OBSE by však v roce 2024 mělo dojít ke zvýšení výdajů na obranu o 1,9 % HDP díky výdajům ze speciálního obranného fondu, který byl dotována částkou 100 miliard EUR na zlepšení obranného vybavení.¹⁶ Hlavní rozpočtové výdaje na obranu zůstanou podle zprávy 1,3 % HDP.¹⁷

¹¹ *Ifo lowers German growth forecast amid budget cutbacks* [online]. [cit. 2024-01-25]. 24.1. 2024 Dostupné z: <https://www.dw.com/en/ifo-lowers-german-growth-forecast-amid-budget-cutbacks/a-68069135?fbclid=IwAR08VvLktaQEjiOt2rcXIQc8OdiyBjzJRz1XBd4EE6qi1xmzIIQXEmTZ4k>

¹² DULLIEN, Sebastian et al. *Schuldenbremse Reformieren, Transformation Beschleunigen* [online]. Leden 2024. [cit. 2024-01-25]. Dostupné z: https://www.imk-boeckler.de/de/faust-detail.htm?sync_id=HBS-008771

¹³ OECD. *OECD Economic Outlook*. č. 2/2023 [online]. [cit. 2024-01-22]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1787/7a5f73ce-en>, 119.

¹⁴ Tamtéž, 119.

¹⁵ *Budget consolidation weighs on economic outlook, inflation falls significantly* [online]. 13.12. 2024 [cit. 2024-01-25]. Dostupné z: https://www.ifw-kiel.de/publications/news/budget-consolidation-weighs-on-economic-outlook-inflation-falls-significantly/?fbclid=IwAR1gPaffDDZZ_OOgW4YGLn5YkAdMamxL-Y9ZmAUZIM9GGfTnOLDB2yc1g

¹⁶ OECD. *OECD Economic Outlook*. č. 2/2023 [online]. [cit. 2024-01-22]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1787/7a5f73ce-en>, 121.

¹⁷ Tamtéž, 121.

Rozhodnutí Ústavního soudu a rozpočet v Česku

Hypotetická situace, kdy by rozhodnutí ústavního soudu mohlo ovlivnit rozpočet státu, vzrušovala v posledních dnech i český tisk, který bedlivě sledoval jednání Ústavního soudu o legitimitě zkrácené valorizaci penzí, přijaté během stavu ústavní nouze¹⁸ 24. ledna soud shledal, že vyhlášení stavu legislativní nouze protiústavní nebylo, a proto zůstává právní úprava důchodů v platnosti.¹⁹ Pozadí tohoto nálezu spočívá v návrhu některých poslanců, kteří argumentovali tím, že důchodci by měli dostávat vyšší penze v reakci na rostoucí inflaci. Vláda se však rozhodla pro úspornější variantu, zdůrazňující dlouhodobé dopady na státní rozpočet. Ústavní soud jí dal za pravdu v oprávněnosti přijetí této varianty ve stavu legislativní nouze.

Podle standardního mechanismu valorizace by průměrný důchod vzrostl o 1770 korun, ale díky novele zákona bylo toto zvýšení omezeno na 760 korun. Vláda zdůraznila, že by při plném uplatnění standardního mechanismu mohly rozpočtové náklady v příštích desetiletích dosáhnout až 400 miliard korun. Ministři, ekonomové, statistici a státní úředníci byli vyslechnuti Ústavním soudem, aby poskytli informace o očekávané inflaci a jejích dopadech na důchody. Soudci se zajímali o to, zda vláda předem věděla o potřebě mimořádné valorizace penzí vzhledem k vývoji inflace.

V souvislosti s projednáváním snížení valorizace penzí u ústavního soudu bylo nastíněno několik scénářů případných následků pro státní rozpočet a ekonomickou situaci v ČR.²⁰ Koalice, reprezentovaná ministry práce Marianem Jurečkou (KDU-ČSL), financí Zbyňkem Stanjurou (ODS) a dalšími politiky, argumentovala, že valorizace představovala příliš velký tlak na státní rozpočet, zatímco poslanci ANO zastávali názor, že důchodci měli vzhledem k inflaci nárok na výraznější nárůst penzí.

Podle Michaela Kohajdy (KDU-ČSL) byly možné tři scénáře: první předpokládal, že by se dopočetla výše důchodů podle původní úpravy, což by pro rok 2023 znamenalo náklady 19,4 miliardy korun; druhý scénář nekalkuloval s dopočítáním, ale původní výše by se využívala pro budoucí výpočet důchodů; třetí a nejméně pravděpodobný scénář znamenal zrušení jednorázového navýšení 760 korun a návrat k situaci před úpravou z března loňského roku.²¹ Podle experta na ústavní právo Aleše Gerlocha však nebylo možné dopředu předjímat výsledek soudu.²² Nabízelo se tak podle něj několik možností: buď odmítnutí návrhu z důvodu vad stížnosti a vypracování jiného řešení, zamítnutí návrhu

¹⁸ Ústavní soud zveřejnil nálezh o zkrácené valorizaci důchodů 24. ledna. Nižší růst penzí kritizovala opozice [online]. 17.1. 2024 [cit. 2024-01-22]. Dostupné z: https://www.irozhlaz.cz/zpravy-domov/ustavni-soud-nalez-o-zkracene-valorizaci-duchodu_2401171611_epo

¹⁹ ABBASI, Kamila. Snížení valorizace penzí obstalo před Ústavním soudem. Plénum návrh zamítlo [online]. 24.1. 2024 [cit. 2024-01-25]. Dostupné z: <https://www.usoud.cz/aktualne/snizeni-valorizace-penzi-obstalo-pred-ustavnim-soudem-plenum-navrh-zamitlo>

²⁰ STEIN, Dominik. Co když Ústavní soud zruší valorizaci penzí? Podle poslance existují tři scénáře [online]. 11.1. 2024 [cit. 2024-01-22]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/ustavni-soud-valorizace-duchodu-marian-jurecka-zbynek-stanjura-hnuti-ano.A240111_112143_In_domov_lvar

²¹ Tamtéž.

²² STEIN, Dominik. Gerloch: Je možné, že stát bude muset doplatit penze po úpravě valorizace. Důležité bude odůvodnění verdiktu [online]. 14.1. 2024 [cit. 2024-01-22]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/ustavni-soud-valorizace-gerloch-stat-penze-duchod.A240113_151004_In_domov_rkj

(nevyhovění žalobci) nebo naopak plné vyhovění žalobě. Velmi důležité je v tomto případě odůvodnění výroku, jak upozorňoval Gerloch již před vynesemím rozsudku.²³ Ústavní soud neshledal vyhlášení ústavní nouze jako protiústavní, jelikož „lze tento stav vyhlásit jen za mimořádných okolností, které reálně a bezprostředně hrozí. Takovými okolnostmi však mohou být nejen přírodní katastrofy, epidemie, válka apod., ale může jít i o „šokové“ narušení hospodářské či finanční situace státu, jako tomu bylo v tomto případě. Značnou hospodářskou škodou je totiž i zásadní zhoršení stavu veřejných financí, se kterým se stát není schopen vypořádat běžnými prostředky, jako jsou rozpočtové škrty nebo využití rezerv.“²⁴

Závěr

Porovnání případů projednávaných ústavními soudy v Německu a Česku odhaluje, že obě země čelily podobným výzvám v oblasti rozpočtové politiky a sociální spravedlnosti. V Německu rozhodnutí ústavního soudu vedlo k masivním protestům farmářů a vyvolalo debatu o spravedlivém rozdělení rozpočtových zdrojů v době ekonomického tlaku. Tato situace zdůrazňuje napětí mezi potřebou fiskální disciplíny a sociálního zabezpečení, zejména v kontextu ekonomických výzev, jako je inflace a dopady pandemie COVID-19. Podobně v Česku rozhodnutí Ústavního soudu o valorizaci důchodů kladlo důraz na rovnováhu mezi dodržováním ústavních principů a fiskálními omezeními. Obě situace poukazují na složitost správy veřejných financí v moderních demokraciích, kde rozhodnutí soudů mohou mít hluboký dopad na sociální a ekonomickou politiku. Zároveň zdůrazňují důležitost transparentního a odpovědného rozhodování ve veřejném sektoru, které zohledňuje jak právní, tak sociální a ekonomické aspekty.

²³ Tamtéž.

²⁴ ABBASI, Kamila. *Snížení valorizace penzí obstálo před Ústavním soudem. Plénum návrh zamítlo* [online]. 24.1. 2024. [cit. 2024-01-25]. Dostupné z: <https://www.usoud.cz/aktualne/snizeni-valorizace-penzi-obstalo-pred-ustavnim-soudem-plenum-navrh-zamitlo>

Daně

Marisa Ouro

"It's complicated": The problematic interplay between digital nomads, the EU Minimum Taxation Directive and the proposed Unshell Directive

"Je to složité": nejistá souhra mezi digitálními nomády, evropskou směrnicí o globální minimální úrovni zdanění a návrhem směrnice pro předcházení zneužívání krycích subjektů pro daňové účely

European taxation, Vol. 63, (2023) No. 10, p. 432-438

Príspevok rozebírá možný dopad evropské směrnice o globální minimální úrovni zdanění (2022/2523/EU) a návrhu směrnice, kterou se stanoví pravidla pro předcházení zneužívání krycích subjektů pro daňové účely a mění se směrnice č. 2011/16/EU, na digitální nomádství. Digitální nomádi, tj. osoby, které pracují prostřednictvím internetu z libovolného místa na světě, se mohou brzy stát významnou skupinou z pohledu zdanění a budou přímo ovlivňovat nejen problematiku daně z příjmů fyzických osob (rezidence a dvojí zdanění), ale i velikost daně z příjmů společností. Autorka zvažuje zejména vztah pravidla pro nedostatečně zdaněné platby (undertaxed profit rule, UTPR) jako globálního pravidla proti erozi základu daně a stanovení počtu zaměstnanců dle UTPR, dále pak výpočet příjmu na základě vyloučení daňové podstaty s ohledem na to, kde digitální nomádi vykonávají činnost. Dokládá rovněž, že návrh "unshell directive" může narušovat svobodu pracovní činnosti odkudkoliv. Autorka uzavírá, že druhý pilíř návrhu OECD nebyl navržen pro digitální nomády. - Poznámky.

Jens Hageböke, Ingo Stangl

Ausgewählte grundlegende Probleme des UmwSt-Erlass-Entwurfs vom 11.10.2023

Vybrané základní problémy návrhu výnosu ke zdanění podnikových transformací z 11.10.2023

Finanz-Rundschau, Jg. 105, (2023) Nr. 24, S. 1117-1139

Podrobný systematický rozbor vybraných problémů návrhu výnosu o zdanění podnikových transformací z 11.10.2023 (UmwSt-Erlass-Entwurf), který aktualizuje stávající nařízení z r. 2011. Příspěvek do detailu rozebírá tři tematické okruhy zákona o zdanění podnikových transformací (Umwandlungssteuergesetze): rozpory návrhu s evropským finančním právem (mj. v oblasti přeshraničního pohybu kapitálu), problematiku oprávněnosti pro jednotlivce a skupiny a ostatní vybrané dílčí problémy. - Poznámky.

John Azzi

Australia's tax integrity measure targeting payments for intangibles by multinational groups overreaches and gives cause for concern

Australské opatření týkající se daňové integrity a plateb nadnárodních skupin za nehmotný majetek překračuje meze a vyvolává obavy

Bulletin for international taxation, Vol. 77 (2023), No. 11, p. 496-505

Článek se věnuje úpravě australské legislativy, jejímž cílem bylo zajistit, aby nadnárodní podniky platily spravedlivé daně. Hodnocena je také kompatibilita této právní úpravy s pravidly OECD (GloBE). Změna z r. 2022 spočívá v omezení daňového odpočtu u plateb vztahujících se k nehmotným aktivům a jurisdikcím s nízkým zdaněním. Autor hodnotí nová opatření negativně, legislativa je příliš složitá, může způsobit zbytečně vysoké náklady na dodržování předpisů (compliance costs) a může narušit obchodní vztahy se zahraničními partnery (zejména z USA). - Poznámky.

Matthias Peer

Bedrohtes Steuer-Paradies : Thailand

Ohrožený daňový ráj : Thajsko

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 251 (29.12.2023), S. 12

Thajská vláda přijala změnu zákona o zdanění příjmů. Nově podléhají subjekty s místem odvodu daně v Thajsku povinnosti danit příchozí platby ze zahraničí, což se dotkne především zahraničních dlouhodobých rezidentů s příjmy v jiné zemi, zejm. v Thajsku žijících důchodců. Výjimku z povinnosti může zajistit vízum pro dlouhodobé rezidenty nebo změna místa odvodu daně.

Artem Kotenko, Iryna Bondarenko, Mykola Kucheryavenko and Oleg Zaverukha

A comparison of tax compliance tools in Ukraine with selected European countries

Porovnání nástrojů dodržování daňové povinnosti na Ukrajině a ve vybraných evropských státech

European taxation, Vol. 63, (2023) No. 10, p. 423-431

Autoři zkoumají a porovnávají mechanismus dodržování daňových předpisů na Ukrajině a v některých členských státech EU (Rakousko, Dánsko, Německo, Polsko a Švýcarsko). Zaměřují se na pojetí daňového systému a jeho jednotlivé součásti, rozebírají daňové tresty a pokuty, problematiku vybírání daní se zaměřením na daňovou exekuci, zabavení majetku, vymáhání pokut, odložení splatnosti a pátrací a zadržovací opatření. Je zdůrazněno, že ačkoliv jsou samotné mechanismy vymáhání daňové povinnosti u zkoumaných států podobné, liší se snadnost jejich použití, míra ochrany zaručená poplatníkům a zvláštní postupy realizace opatření odrážející kulturní a správní souvislosti jednotlivých států. - Poznámky.

Ivan Macháček

Daňové řešení škody na majetku podnikatele

Daňová a hospodářská kartotéka, Sv. 31, (2023) č. 15, s. 3-13

Článek vysvětluje daňové řešení vzniklé škody na hmotném majetku a zásobách podnikatele a související problematiku. Autor se věnuje vymezení škody dle § 25 odst. 2 zákona o daních z příjmů, daňovému řešení škody způsobené na cizím majetku, škody na zásobách a na hmotném majetku i škody vzniklé v důsledku živelních pohrom nebo způsobené neznámým pachatelem. Zabývá se také daňovým řešením nákladů spojených s likvidací zásob a likvidací stavebního díla v důsledku škody dle bodu 3 pokynu GFŘ č. D-59 k § 24 odst. 2 ZDP. Doplněno řadou příkladů.

Christian Gianella, Thibault d'Hardemare, Ingalill d'Armaillé, Julien Grosjean, Frédéric Lemaître

The dual income tax system in Sweden

Duální systém daně z příjmů ve Švédsku

Trésor-economics, No. 333 (2023), p. 1-8

Švédsko zavedlo jako první na světě v r. 1991 duální systém daně z příjmů: zdanění příjmů ze závislé činnosti je progresivní, daň z kapitálových příjmů je paušální. Reforma měla pozitivní účinek na nabídku práce a na investice. Příspěvek rozebírá aktuální strukturu švédského daňového systému, hodnotí význam nepřímých daní (DPH, ekologických daní) a analyzuje přínos daně z příjmů pro místní rozpočty. Kromě toho jsou také zhodnoceny dopady daňové reformy na investice a zaměstnanost. - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2023/12/Tresor_economics_333_2023.pdf

Václav Benda

Evidence o přeshraničních platbách a jejich příjemcích

Daňová a hospodářská kartotéka, Sv. 31, (2023) č. 15, s. 14-17

Novelou zákona o dani z přidané hodnoty č. 417/2023 Sb. se v návaznosti na evropskou směrnici č. 2020/284/EU zavádí povinnost pro poskytovatele platebních služeb, která spočívá ve vedení evidence o přeshraničních platbách a jejich příjemcích. Právní úprava pro vedení této evidence vyplývá z nových § 110zz až 110zzj zákona o DPH. Autor shrnuje vymezení základních pojmů, které se v nových ustanoveních využívají (poskytovatel evidované platební služby, evidovaná platební služba, platba, přeshraniční platba, stát usazení) a vysvětluje, komu a za jakých podmínek vzniká povinnost tuto evidenci vést, i předmět evidence. Přibližuje rovněž informace o předepsaných údajích o přeshraničních platbách a způsob jejich sdělování daňové správě.

Johannes Pauser

Fiscal competition, unemployment, and the provision of productive infrastructure

Daňová konkurence, nezaměstnanost a zajištění produktivní infrastruktury

FinanzArchiv, Vol. 79, (2023) No. 3, p. 208-234

Teoreticky zaměřený článek zkoumá situaci, kdy dochází k mezinárodní daňové konkurenci a stát nabízí veřejnou infrastrukturu, jež je ovšem přetížená. Za přetížení infrastruktury může příliš nízká stanovená cena za její používání, což je dané tím, že se stát snaží přilákat přímé zahraniční investice a zvýšit zaměstnanost. Autor v článku analyzuje vztah mezi daňovou konkurencí, nezaměstnaností a přetížením a navrhuje optimální opatření za předpokladu existence i neexistence poplatků za užívání infrastruktury. - Poznámky.

Markus Diller, Johannes Lorenz, David Meier

The impact of public income tax return disclosure on tax avoidance and tax evasion : insights from an agent-based model

Vliv zveřejňování daňových přiznání u daně z příjmů fyzických osob na vyhýbání se daňovým povinnostem a daňové úniky : poznatky z multiagentního modelování

FinanzArchiv, Vol. 79, (2023) No. 3, p. 235-274

Autoři v teoreticky zaměřeném článku zkoumají, jak zveřejňování informací z daňových přiznání ovlivňuje daňové úniky a nežádoucí vyhýbání se daňovým povinnostem. Při zvolených předpokladech je zjištěno, že částečné zveřejňování informací z daňových přiznání může být někdy prospěšnější než zveřejňování úplné. - Poznámky.

Frauke-Sophie Nieskens

Informationsaustausch zwischen den Mitgliedstaaten

Informační výměna mezi členskými státy

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 72, (2023) Nr. 24, S. 933-937

Příspěvek představuje nástin možných podob systému výměny informací o DPH mezi členskými státy EU (MIAS) v rámci požadavků zákona o šanci k růstu (Wachstumschancengesetz), který byl schválen Spolkovým sněmem dne 15.11.2023. Zohledňuje klady i zápory centralizovaných a decentralizovaných modelů systému podání plateb, elektronické fakturace i právní kontext výměny informací o DPH. Blíže definuje pojem DRR (Digital Reporting Requirements, Požadavky digitálního podání) a stručně shrnuje sporná místa na unijní úrovni. - Poznámky.

Michael Hansby

An inquiry into the use and reform of the New Zealand foreign trust regime

Analýza využívání a reformy pravidel pro novozélandské zahraniční trusty

Bulletin for international taxation, Vol. 77 (2023), No. 11, p. 507-524

Novozélandský zahraniční trust (New Zealand foreign trust, NZFT) je finanční nástroj pro správu majetku, který usnadňoval cizincům vyhýbání se dani ve svých domovských zemích. Nástroj se dostal do centra pozornosti mj. i v souvislosti s kauzou Panama Papers. Novému Zélandu hrozilo poškození pověsti a na doporučení vládní vyšetřovací komise došlo v r. 2017 k novelizaci legislativy (povinnost NZFT se registrovat a plnit nové požadavky týkající se zveřejňování informací). I v další kauze Pandora Papers se však NZFT objevily a na Novém Zélandu stále zůstává registrovaný poměrně vysoký počet trustů. Autor v článku analyzuje zmíněný daňový režim, zabývá se tím, zda NZFT stále slouží k vyhýbání se daňovým povinnostem a zkoumá i přiměřenost provedených reforem. - Poznámky.

Bob Michel

International Association of Tax Judges webinar : obtaining evidence from witnesses abroad

Webinář Mezinárodní asociace daňových soudců : získávání důkazů od zahraničních svědků

Bulletin for international taxation, Vol. 77 (2023), No. 11, p. 545-550

Příspěvek shrnuje obsah dalšího webináře Mezinárodní asociace daňových soudců, který proběhl 21.4.2023 a týkal se získávání důkazů od zahraničních svědků. Na semináři byla projednána tato témata: metody získávání důkazů ze zahraničí, právní riziko a další otázky spojené se získáváním důkazů ze zahraničí, relevance Haagské úmluvy, zkušenosti různých zemí (Velká Británie, Nizozemí, USA, Kanada). - Poznámky.

Jiří Nesrovnal, Petr Toman

Je možné "zkrátit" prekluzivní lhůtu (lhůtu, kdy je možné doměřit daň), která byla prodloužena z důvodu vykázání daňové ztráty?

Účetnictví, Sv. 2023, č. 12, s. 41-45

Daňový poplatník má možnost si snížit základ daně z příjmů o daňovou ztrátu, s touto možností je ovšem spojeno prodloužení prekluzivní lhůty pro doměření daně. To, zda může být daňová ztráta vůbec uplatněna, je zároveň spojeno s dalšími podmínkami. Tím vyvstává otázka, co se stává s prekluzivní lhůtou, pokud poplatník podmínky pro uplatnění daňové ztráty nesplní - zda se prekluzivní lhůta krátí, či nikoli. Článek reaguje na závěry Nejvyššího správního soudu ČR i Koordinačních výborů (odborných diskuzí mezi zástupci GŘ a daňovými poradci) na toto téma. V tomto případě zástupci GŘ nesouhlasili s většinou předložených stanovisek daňových poradců.

Zdeněk Burda

Judikatura z oblasti zneužití práva

Daně a právo v praxi, Sv. 28, (2023) č. 12, s. 38-47

Zákaz zneužití práva umožňuje správci daně napadnout jednání daňového subjektu i v případě, že nic nezastíral a formálně vyhověl textu právních předpisů. Pokud se však zjistí, že tak činil v rozporu se smyslem a účelem daňového právního předpisu s převažujícím účelem získat daňovou výhodu, pak finanční úřad může k takovému jednání nepřihlídnout a neuznat jej. Autor se zaměřuje na judikaturu k problematice zneužití práva. Nejprve shrnuje dřívější publikované rozsudky, poté rozebírá a komentuje nejnovější rozhodnutí Nejvyššího správního soudu z r. 2022 a 2023. Ta se týkají neprokázaného zneužití práva u daně z příjmů a technického zhodnocení; zneužití práva u DPH v případě renovace osobního automobilu účtované do zahraničí; zneužití práva v případě dodávání neuhrazených závazků; zneužití práva u korunových dluhopisů; zneužití práva prodejem akcií, kterým se vyhnulo srážkové dani z dividend; zneužití práva u smluvní pokuty.

Tereza Dubnová, Jan Tecl

Konsolidační balíček z pohledu daní

Účetnictví, Sv. 2023, č. 12, s. 36-40

Přehledné shrnutí úsporných opatření, které přináší konsolidační balíček s cílem snížit rozpočtový deficit v následujících dvou letech o 150 mld. Kč. Autoři identifikují jeho dopady na výdajovou i příjmovou stránku státního rozpočtu a dále se zaměřují na daňové oblasti, kterých se ozdravný balíček dotkne počínaje r. 2024. Přibližují změny daně z příjmů právnických osob, DPH, daně z příjmů fyzických osob, spotřební daně, daně z nemovitých věcí a stručně charakterizují také ostatní změny. -- Podrobněji ke změnám sazeb DPH u zboží a služeb viz Účetnictví v praxi č. 12/2023, s. 27-30.

Jan Koreček

Novela zákona o dani z nemovitých věcí : změny pro rok 2024 a 2025

Finanční, daňový a účetní bulletin, Sv. 31, (2023) č. 4, s. 2-21

Od ledna 2024 se v souvislosti s přijetím tzv. konsolidačního balíčku očekávají rozsáhlé změny zákona o dani z nemovitých věcí. Příspěvek seznamuje se změnami, které zavádí zákon č. 349/2023 Sb. do právní úpravy daně z nemovitých věcí. Věnuje se vymezení pojmů a vazbě na evidenci katastru nemovitostí, předmětu daně z pozemku, poplatníku daně a změnám v osvobození od daně z pozemků i daně ze staveb a jednotek. Poté se zaměřuje na odlišnou úpravu základu daně, na skupiny nemovitých věcí, změny sazeb daně a úpravy zvýšení daně i zavedení výpočtu daně do tohoto zákona. Rozebírá rovněž problematiku koeficientů daně z nemovitých věcí, daňového přiznání a placení daně. - Poznámky. -- Více viz Právní rádce č. 11/2023, s. 13.

Václav Benda

Omezení odpočtu daně při pořízení luxusního osobního automobilu od 1.1.2024

Daňová a hospodářská kartotéka, Sv. 31, (2023) č. 14, s. 19-23

Součástí zákona č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů, je také novela zákona o dani z přidané hodnoty. Tato novela přináší s účinností od 1.1.2024 změny, které se týkají sazeb DPH, ale také omezení odpočtu daně při pořízení a technickém zhodnocení "luxusních" osobních automobilů. Autor nejprve připomíná základní pravidla pro uplatnění odpočtu daně, která platí i v případě pořízení osobního automobilu do obchodního majetku plátce. Poté vysvětluje praktické dopady změn, které platí pro omezení odpočtu DPH při pořízení vybraných osobních automobilů, jenž jsou dlouhodobým majetkem plátce. Jde o stanovení limitní částky daně na vstupu ve výši 420 tisíc Kč a návazné omezení možnosti uplatnění odpočtu. -- K tématu viz také Daně a právo v praxi č. 12/2023, s. 10-12 a Účetnictví v praxi č. 12/2023, s. 4-8.

Max Franks and Ottmar Edenhofer

Optimal wealth taxation when wealth is more than just capital

Optimální zdanění majetku, když je majetek více než jen kapitál

FinanzArchiv, Vol. 79, (2023) No. 3, p. 175-207

Článek analyzuje z teoretického pohledu vliv majetkových daní na majetkové nerovnosti, přičemž kromě kapitálové daně autoři pracují i se zdaněním půdy. K výzkumu jsou použita data OECD a OLG

model. Zdanění pozemkové renty je hodnoceno za stanovených podmínek jako prospěšné (přispívá k růstu HDP, ke snížení majetkových nerovností a ke společenskému blahobytu). Kapitál by měl být naopak daněn pouze v případě, že jsou averze k nerovnostem velmi vysoké. - Poznámky.

Ondřej Novák, Jana Fuksová

Problematika stálé provozovny v rámci právní úpravy globální minimální daně

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2023, č. 3, s. 15-21

Bližší pohled na problematiku stálých provozoven v kontextu nového systému dorovnávacích daní. Autoři zdůrazňují, že stálé provozovny jsou pro účely dorovnávacích daní posuzovány jako samostatné členské entity, tj. jako samostatné subjekty, což může v praxi znatelně zvýšit složitost jejich správy. Přibližují navrhovanou právní úpravu dorovnávacích daní (schválenou v prosinci 2023) z pohledu stálých provozoven umístěných v ČR i z pohledu českých subjektů se stálou provozovnou v zahraničí. Zaměřují se na koncepční specifika právní úpravy, věcné a místní vymezení a na pozici stálé provozovny ve skupině, dále na vymezení a alokaci zisku (ztráty) a jejich úpravy i vymezení a alokaci zahrnutých daní stálé provozovny. Poté se věnují výpočtu efektivní sazby daně, efektivní daňové sazbě v zemi stálé provozovny, propočtu nadměrného zisku a snížení nadměrného zisku vyloučením na základě ekonomické podstaty. - Poznámky.

Zdeněk Kuneš

Stanovení místa plnění při poskytnutí služby podle § 10a až 10i z zákona o dani přidané hodnoty. Dokončení

Daňová a hospodářská kartotéka, Sv. 31, (2023) č. 14, s. 24-32

Autor rozebírá a praktickými příklady ilustruje problematiku stanovení místa plnění při poskytnutí služby dle § 10a až 10i zákona o DPH. V této části se zaměřuje na nájem dopravního prostředku, který vychází z místa skutečného užití nájmu; místo plnění při poskytnutí služby zprostředkovatelem osobě nepovinné k dani (§ 10e); místo plnění při poskytnutí služby přepravy zboží osobě nepovinné k dani (§ 10f); místo plnění při poskytnutí služby přímo související s přepravou zboží a služby oceňování movité hmotné věci a práce na ní osobě nepovinné k dani (§ 10g). Věnuje se také problematice místa plnění při poskytnutí služeb osobě nepovinné k dani do třetí země (§ 10h) a místu plnění při poskytnutí telekomunikační služby, služby rozhlasového a televizního vysílání a elektronicky poskytované služby osobě nepovinné k dani (§ 10i).

Francesca Parodi

Taxation of consumption and labor income: a quantitative approach

Zdanění spotřeby a pracovních příjmů: kvantitativní přístup

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 15, (2023) No. 4, p. 177-216

Studie přináší teoretický pohled na optimální zdanění spotřeby a pracovních příjmů. Autorka provádí kvantitativní analýzu za použití modelu životního cyklu domácností. Dochází k závěru, že trvanlivé zboží by mělo být dotováno a netrvanlivé zboží zdaněno jednotnou sazbou. Důvodem pro dotace na trvanlivé zboží jsou rysy modelu spojené s životním cyklem, nevratnost trvanlivého zboží a omezení půjček. Domácnosti také vytvářejí nabídku práce, což ovlivňuje užitek odvozený ze spotřeby. Model naznačuje, že současné daňové systémy lze racionalizovat s ohledem na cíle společnosti v oblasti rovnosti. V modelu jsou použita mikrodata vzorku italských domácností. - Poznámky.

Ivan Macháček

Ukončení a přerušování nájmu hmotného majetku z pohledu zákona o daních z příjmů

Daňová a hospodářská kartotéka, Sv. 31, (2023) č. 14, s. 3-9

Autor nejprve vymezuje nájem nemovité věci v občanském zákoníku a zdanění tohoto nájmu dle § 7 a 9 zákona o daních z příjmů. Návazně rozebírá daňové řešení ukončení a přerušování nájmu nemovitých věcí nebo bytů zdaňovaného dle § 9 (jedná se o příjmy z nemovitostí nezahrnutých do obchodního majetku). Zaměřuje se na úpravu základu daně při ukončení nájmu, uplatnění paušálních výdajů dle § 9 odst. 4 a na úpravu základu daně při přerušování nájmu. Problematiku dokreslují praktické příklady. - Tématem článku je nájem nemovitostí, přestože v názvu je uveden "hmotný majetek". -- Nájem z pohledu DPH řeší článek v čas. Daně a právo v praxi č. 12/2023, s. 2-9.

Marie Velflová, Petra Šmirausová, Jiří Kostohryz

Úvod do zákona o dorovnávacích daních aneb Pilíř II

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2023, č. 3, s. 5-12

Autoři seznamují s návrhem zákona o dorovnávacích daních pro velké nadnárodní skupiny a velké vnitrostátní skupiny, který byl přijat v prosinci 2023 a publikován jako zákon č. 416/2023 Sb. Jeho cílem je výrazně omezit daňovou konkurenci mezi jednotlivými státy světa prostřednictvím zavedení nového, svou podstatou svébytného, daňového systému a daňové povinnosti pro vybrané typy právnických osob. V článku jsou nejprve představeny historie a vývoj Pilíře II jakožto předlohy pro uvedený zákon a základní parametry dorovnávací daně v ČR. Autoři uvádějí, že zákon je tranpozicí evropské směrnice č. 2022/2523/EU o zajištění globální minimální úrovně zdanění nadnárodních skupin podniků; identifikují, koho se budou dorovnávací daně týkat a rozebírají pravidla pro přiřazování dorovnávací daně. Poté přibližují výpočet efektivní daňové sazby a dorovnávacích daní, zdaňovací období této daně i správce daně v podobě Specializovaného finančního úřadu. - Poznámky.

Thomas Hülster, Dirk Weber

Verrechnungspreise in der Betriebsprüfung : Abgabenordnung oder Basar?

Převodní ceny v podnikové daňové kontrole : daňový zákoník nebo bazar?

Der Betrieb, Jg. 76, (2023) Nr. 45, S. 2591-2597

Opakovaně lze pozorovat, že výsledkem daňových kontrol jsou významné požadavky na opravy, které jsou v rozporu s platnými právními předpisy a správními zásadami. O výši opravy se smlouvá jako na tržišti. Autoři jsou toho názoru, že i v ekonomické záležitosti převodních cen by se měl klást větší důraz na argumentaci daňovým právem. V prvním kroku musí daňová kontrola prokázat, že existuje alespoň "vysoká pravděpodobnost" porušení tržních cen. Pouze v případě, že se to podaří, může být výše úpravy vůbec zpochybněna. - Poznámky.

Mery Alvarado

Windfall profit taxes across Europe : have they proved to be effective for taxing windfall profits in the energy sector?

Daně z neočekávaných zisků v evropských zemích : osvědčily svou efektivitu pro zdanění neočekávaných zisků v odvětví energetiky?

European taxation, Vol. 63, (2023) No. 10, p. 413-422

Článek přináší přehledné informace o různých daních z mimořádných (neočekávaných) zisků (windfall tax), které evropské státy v nedávné době zavedly v reakci na nárůst zisků společností, a to převážně v odvětví energetiky a bankovníctví. Autor popisuje důvody pro zdanění mimořádných zisků, implementaci a parametry daní v jednotlivých státech (Rakousko, Belgie, Bulharsko, Chorvatsko, Kypr, ČR, Dánsko, Finsko, Francie, Německo, Řecko, Maďarsko, Irsko, Itálie, Lotyšsko, Litva, Lucembursko, Nizozemsko, Norsko, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Rusko, SR, Slovinsko, Španělsko, Švédsko a Velká Británie), ústavní souvislosti a návazně rozebírá důvody pro i proti dalšímu zachování windfall tax. - Poznámky.

Tereza Petrášová, Simona Chlebcová

Zamyšlení se nad vybranými aspekty kvalifikované vnitrostátní dorovnávací daně v kontextu implementace OECD Pilíře II

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2023, č. 3, s. 12-14

Autorky shrnují vývoj konceptu tzv. kvalifikované vnitrostátní dorovnávací daně (qualified domestic top-up tax) jak na úrovni OECD, tak na úrovni Evropské unie a ČR. Jeho snahou je zamezit odlivu dodatečných daňových příjmů do jiné jurisdikce (zejména do jurisdikce mateřské společnosti). Návazně rozebírají účel vnitrostátní dorovnávací daně (v rámci opatření Pilíře II OECD/G20 BEPS) a uplatnění režimu tzv. bezpečného přístavu; dále se věnují její implementaci do českého právního prostředí prostřednictvím nového zákona o dorovnávacích daních pro účely zajištění minimální úrovně zdanění velkých nadnárodních skupin a velkých vnitrostátních skupin (zákon č. 416/2023 Sb.). Českou implementaci porovnávají s britskou vnitrostátní dorovnávací daní. - Poznámky. -- Blíže k přechodnému pravidlu bezpečného přístavu viz s. 22-28.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Daně a právo v praxi : měsíčník informací z oblasti daní, práva a financí**Sv. 28, (2023) č. 12**

Nájem nemovitých věcí v DPH (s. 2-9); Konsolidační balíček v praxi aneb konkrétní příklady změny zdanění (s. 10-12); Kdo podává a kdo nepodává daňové přiznání FO za zdaňovací období 2023 (s. 13-17); Dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr a zdravotní pojištění (s. 18-21); Požadavky na vykazování informací o udržitelnosti od roku 2024 v souladu s tematickými standardy ESRS E pro oblast životního prostředí (s. 22-30); Co nového na poli přeshraničních transakcí aneb jak na implementaci a reporting uhlíkového cla (s. 31-33); Daň silniční za zdaňovací období roku 2024 (s. 34-37); Judikatura z oblasti zneužití práva (s. 38-47).

Daňová a hospodářská kartotéka : DHK**Sv. 31, (2023) č. 15**

Daňové řešení škody na majetku podnikatele (s. 3-13); Evidence o přeshraničních platbách a jejich příjemcích (s. 14-17); Peníze zaměstnanci nejsou nepeněžní benefit - prověřeno soudem - rozsudek NSS čj. 7 Afs 33/2022-43 (s. 18-25); DPH u stravovacích služeb a změny od 1.1.2024 (s. 26-30); Daňové přiznání k dani silniční za rok 2023 (s. 31-38); Příklad na sestavení výkazu zisku a ztráty v druhovém členění (s. 39-43); Judikátové okénko aneb co nového a zajímavého na poli rozsudků s daňovým přesahem v roce 2023 (s. 44-46); Judikatura v daňové praxi - rozsudek SDEU C-505/22 (s. 47-49).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi**Sv. 2023, č. 25-26**

Změny v zákonu o daních z příjmů pro rok 2024 (s. 1-4); Silniční daň aneb na co dát pozor při plnění povinností na rok 2023 a co nového v roce 2024 (s. 4-5); Výkladové zajímavosti z dílny Generálního finančního ředitelství a judikátové okénko aneb co nového a zajímavého v daních vyšlo v roce 2023 (s. 6-8); Aktuální novely zákona o DPH 2023-2024 (s. 9); Změny v uplatnění sazeb DPH od 1.1.2024 (s. 9-10); Osvobození u dodání knihy a služeb obdobných dodání knihy od 1.1.2024 (s. 11); Oprava základu daně ve vazbě na preventivní restrukturalizaci od 23.9.2023 (s. 12); Povinnost poskytovatelů platebních služeb vést evidenci o přeshraničních platbách a jejich příjemcích od 1.1.2024 (s. 12); Okamžik zaúčtování výnosu z dotace - dotazy a odpovědi (s. 13); DPH a osvobození plnění při prodeji nemovitosti - dotazy a odpovědi (s. 14).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty**Sv. 2023, č. 24**

Časté chyby na DPH u nájmu nemovitých věcí - 1. část (s. 1-4); Kryptoaktiva (měna vs. token) a DPH - kryptoměny a NFT tokeny (s. 5-8).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty**Sv. 2023, č. 25-26**

Změny v sazbách DPH od roku 2024 a jejich dopady (s. 1-4); Časté chyby na DPH u nájmu nemovitých věcí - 2. část (s. 5-7); Faktura od neplátce ze Slovenska - dotazy a odpovědi (s. 7); DPH a pachtovné - dotazy a odpovědi (s. 8); DPH při dovozu veteránů - dotazy a odpovědi (s. 8-9); Zpětná registrace DPH (s. 10); Sazba daně v případě podávání nápojů - dotazy a odpovědi (s. 10-11); Řetězový obchod Ukrajina-Česko-Rumunsko - dotazy a odpovědi (s. 11); Dodatečné náklady při prodeji zboží v EU - dotazy a odpovědi (s. 12).

Finanční, daňový a účetní bulletin**Sv. 31, (2023) č. 4**

Novela zákona o dani z nemovitých věcí – změny pro rok 2024 a 2025 (s. 2-21); Právní prostředky ochrany proti diskriminaci v pracovněprávních vztazích (s. 22-24); Oprava poměrného odpočtu DPH (s. 25-29); Vedení účetnictví pobočky zahraniční osoby (s. 30-43); Obchodování na burze, danění a osvobození od daně (s. 44-48); Dotazy a odpovědi: Sazby DPH u revize elektroinstalace; Daňově uznatelné výdaje při pronájmu nebytových prostor (s. 49-53); Judikatura: Osoba podílející se na skladování; důkazní síla výsledků mezinárodního dožádání; Neuvědomění o výsledku svědka; Rizika sídla v office housu; Průběh soudního řízení u daňových sporů; Souvislost přijatých a uskutečněných zdanitelných plnění (s. 54-56).

Účetnictví v praxi**Sv. 27, (2023) č. 12**

Daňové dopady pořízení aut nad 2 mil. Kč od 1.1.2024 v příkladech (s. 4-8); Práce na dohody - přehled změn pro rok 2024 (s. 9-13); Obchodní majetek pro účely daní z příjmů (s. 14-19); Daňové řešení podnikání manželů (s. 20-26); Dopady změny sazeb - konsolidační balíček a sazby DPH (s. 27-30).

Ekonomické vědy. Ekonomie

Gianluca Benigno, Huigang Chen, Christopher Otrok, Alessandro Rebucci, Eric R. Young

Optimal policy for macrofinancial stability**Optimální politika pro makrofinanční stabilitu**

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 15, (2023) No. 4, p. 401-428

Studie se zabývá vládními politikami pro finanční stabilitu v modelech s vnitřními omezeními půjček. Tyto normativní analýzy vycházejí z konceptu omezeně efektivní alokace, kde sociální plánovač je omezen stejným limitem půjček jako agenti. Článek ukazuje, že existuje alespoň jeden soubor nástrojů, které mohou implementovat omezeně efektivní alokaci a zároveň mohou být využity Ramseyovým plánovačem k replikaci neomezené alokace, čímž dosahují vyššího blahobytu. - Poznámky.

Eva Dufková, Petr Marek, Vojtěch Menzl

Otřesné aplikace Tafflerova modelu v České republice [elektronický zdroj]

Český finanční a účetní časopis, Sv. 18 (2023), č. 1, s. 55-65

Autoři se v článku velice kriticky vyjadřují k obrazu Tafflerova modelu, jenž slouží k predikci finanční tísně podniku, v české odborné literatuře. Poukazují na chyby v popisu konstrukce tohoto modelu a upozorňují, že zmíněné chyby znemožňují správné pochopení a použití modelu. To, že dochází k chybě v popisu modelu, potvrdil autorům článku i autor původního modelu R. Taffler. Chyby se objevují v učebnicích, odborných příspěvcích i kvalifikačních pracích. Z mnoha analyzovaných kvalifikačních prací je správná podoba modelu uvedena pouze v disertační práci K. Mičudové z FEK ZČU. Článek je doplněn vlastními výpočty autorů, na kterých demonstrují zkreslení (chybná hodnocení finančních problémů konkrétních firem) způsobená nesprávnou aplikací modelu. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.cfuc.583>

By Régis Barnichon and Geert Mesters

A sufficient statistics approach for macro policy**Přístup dostatečné statistiky pro hospodářskou politiku**

The American Economic Review, Vol. 113, (2023) No. 11, p. 2809-2845

I přes značné pokroky v makroekonomickém modelování mívají politici tendenci se při rozhodování o určitých opatřeních řídit neexaktními metodami (názory, úsudky, instinkty). To má své výhody, ale i rizika - bývá obtížné posoudit, zda je určité rozhodnutí opravdu správné. V praxi může jít např. o zhodnocení rozsahu a načasování fiskálního balíčku, či o správné nastavení měnové politiky tak, aby vyvážila nezaměstnanost a inflaci. Autoři v příspěvku předkládají dvě postačující statistiky pro odhalení a nápravu suboptimálních opatření (takových opatření, která neminimalizují ztrátovou funkci). Metodu následně ilustrují na rozhodování o nastavení měnové politiky v USA. - Poznámky.

Josef Menšík

Tony Lawson on money**Tony Lawson z Univerzity v Cambridgi a jeho publikace na téma peněz**

Národohospodářský obzor, Vol. 23 (2023), No. 4, p. 293-306

Thomas Lawson, britský filozof a zároveň přední osobnost Cambridgeské skupiny pro společenskou ontologii (Cambridge Social Ontology Group), v posledních letech zveřejnil sérii publikací na téma povahy peněz. Na první pohled vypadají Lawsonova vyjádření k tématu jako nesourodá, publikace však propojuje jejich návaznost na tzv. společenskou ontologii (Lawsonovu "social positioning theory" - teorie společenské pozice). Autor v článku detailně rozebírá Lawsonovu teorii: pohled na peníze v kontextu práv a povinností, formy a vlastnosti peněz, povahu peněz a jejich funkci. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.2478/revecp-2023-0012>

Topsy-turvy**Vzhůru nohama**

The Economist, Vol. 449, (2023) No. 9374, p. 70

Příspěvek shrnuje odborný spor dvou skupin ekonomů na téma příjmových nerovností. Na jedné straně stojí T. Piketty, E. Saez a G. Zucman, kteří došli k závěru, že příjmové nerovnosti v posledních dekadách v USA prudce vzrostly; na straně druhé je mj. G. Auten a D. Splinter, podle kterých je nárůst příjmových nerovností nižší. Rozdílné závěry tkví v použité metodice (data získaná z daňových přiznání je potřeba očistit od různých zkreslení, ke kterým dochází vlivem změny daňové legislativy).

By Abel Brodeur, Scott Carrell, David Figlio, and Lester Lusher

Unpacking p-hacking and publication bias**Rozkrývání metody p-hacking a publikačního zkreslení**

The American Economic Review, Vol. 113, (2023) No. 11, p. 2974-3002

Autoři na základě dat o publikování zkoumají výskyt nežádoucích neetických jevů při vědeckém publikování v ekonomii: tzv. publikačního zkreslení a manipulace s p-hodnotou (p-hacking). Použit byl náhodný vzorek více než 700 rukopisů podaných k recenznímu řízení v prestižním mikroekonomickém časopise "Journal of Human Resources" v letech 2013-2018. Zjištěné skutečnosti pomáhají mj. osvětlit, zda se neetických praktik dopouštějí spíše autoři publikací či jejich recenzenti. - Poznámky.

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

Petr Musílek

30 let burzovně obchodovaných fondů : boom a rizika tržního a regulatorního selhání

[elektronický zdroj]

30 years of exchange traded funds : the boom and the risks of market and regulatory failure

Český finanční a účetní časopis, Sv. 18 (2023), č. 1, s. 35-48

V r. 2023 oslavily burzovně obchodované fondy (exchange traded funds, ETF) třicáté výročí svého vzniku (první tyto fondy se začaly obchodovat v USA v r. 1993). Autor v článku nejprve definuje tzv. efektivní trhy, následně popisuje rozmach ETF ve světě a srovnává vybrané vlastnosti ETF s vlastnostmi indexovaných fondů. Poté jsou rozebrána rizika ETF (jedinečná i systematická). V předposlední kapitole autor rovněž stručně doporučuje, jakým směrem by se měla ubírat regulace ETF s nízkou likviditou. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.cfuc.581>

Leo Lewis

Can Japan's savers spark a stock rally?**Mohou japonští spořitelé vyvolat období trvalého růstu cen akcií?**

Financial Times, Vol. 2023, No. 41503 (15.12.2023), p. 17

V Japonsku, kde domácnosti tradičně drží většinu svých úspor v hotovosti, zavedla vláda program Nippon Investment Savings Account (Nisa) pro podporu investování na akciovém trhu. Program nabízí daňové úlevy s cílem přesunout volné finanční prostředky domácností do akcií. Přestože bylo otevřeno více než 20 milionů účtů Nisa, program zůstává málo využívaný. Plný text dostupný z: <http://noviny.mfcr.cz/news/2023/12/15/j8fa23fg1701.htm>

Petra Tisová, Eva Ducháčková, Bohumil Stádník

CAT bonds : a suitable systemic approach for handling catastrophic risks in the Czech Republic?

[elektronický zdroj]

Katastrofické dluhopisy : vhodný systémový přístup pro zvládání rizik spojených s přírodními katastrofami v České republice?

Prague economic papers, Vol. 32 (2023), No. 6, p. 608-627

Příspěvek se zabývá možným využitím tzv. katastrofických dluhopisů v České republice. Nutnost reagovat na přírodní katastrofy vytváří zátěž pro české veřejné finance, tuto zátěž by však bylo možné částečně přenést na kapitálové trhy a ušetřit tak výraznou část veřejných prostředků. Autoři v příspěvku navrhuji katastrofický dluhopis pro Českou republiku pro období let 1999-2003 a s tímto hypotetickým dluhopisem provádějí simulaci. Emitentem by bylo ministerstvo financí, dluhopis

by byl pětiletý. Pokrýval by povodně, ničivý vítr a krupobití. Navržený dluhopis by byl schopný pokrýt i ztráty způsobené dosud největšími povodněmi v ČR v r. 2002. - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2024/01/PEP_6_2023-608-627.pdf

Josef Pravec

Evropská regulace crowdfundingu zvyšuje ochranu investorů a usnadňuje expanzi

Právní rádce, Sv. 31, (2023) č. 11, s. 10-12

Blíže k regulaci crowdfundingu v ČR. Článek informuje o vydávání povolení ČNB pro provozovatele českých platform, které zajišťují úvěrový nebo investiční crowdfunding, od listopadu 2023. Tato podmínka vychází z evropského nařízení č. 2020/1503 ze dne 7. října 2020 o evropských poskytovatelích služeb skupinového financování pro podniky. Regulace obsahuje zvýšené nároky na compliance a na plnění různých regulatorních povinností, jak ve vztahu k centrální bance, tak k investorům. Zvýšený důraz na ochranu investorů posílí důvěru v crowdfunding a ochotu prostřednictvím něj investovat; regulovaný trh napomáhá růstu odvětví realitního crowdfundingu a usnadňuje ožívování realitního trhu přísunem likvidity. Zásadní dopad mají jednotná pravidla na bezproblémovou spolupráci mezi developery a platformami v celé Evropě.

Marcel Fratzscher, Tobias Heidland, Lukas Menkhoff, Lucio Sarno, Maik Schmeling

Foreign exchange intervention : a new database

Devizové intervence : nová databáze

IMF Economic Review, Vol. 71, (2023) No. 4, p. 852-884

Autoři představují novou databázi devizových intervencí pro 49 zemí za 22 let. Metoda textové klasifikace, využitá pro extrakci dat z novinových článků, umožnila autorům získat podrobné informace o intervencích, které nejsou běžně zveřejňovány. Databáze poskytuje nové poznatky o využití devizových intervencí, jejich frekvenci a vztahu k makroprudenční politice a kontrolám kapitálu. Výsledky ukazují na pozitivní korelaci mezi použitím devizových intervencí a dalšími nástroji řízení kapitálového účtu, zejména v rozvíjejících se ekonomikách. Databáze nabízí širší pokrytí a je přístupná pro další výzkumníky, což umožňuje rozšířit poznání v této oblasti. - Poznámky.

Niko Herrala, Kristian Tötterman

How will the European Central Bank control interest rates in the future? [elektronický zdroj]

Jak bude v budoucnu Evropská centrální banka řídit úrokové sazby?

Bank of Finland - Bulletin, Vol. 97 (2023), No. 3, p. 18-28

Představení rámce měnové politiky Evropské centrální banky, shrnutí změn měnové politiky v eurozóně během celosvětové finanční krize (včetně používaných nástrojů) a popis normalizace měnové politiky v eurozóně od prosince 2021. Informace o revizi rámce měnové politiky různých centrálních bank, včetně ECB. Diskuze o vhodné míře rezerv v bankovním systému. - Poznámky. -- Viz i další články na s. 3-6 a 7-17. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2024/01/BOF_bulletin_3_2023.pdf

Agathe Blanchard, Clara Léonard and Léonore Raguideau-Hannotin

The market for safe assets [elektronický zdroj]

Trh s bezpečnými aktivy

Tresor-economics, No. 331 (2023), p. 1-10

Příspěvek se zabývá trhem s bezpečnými aktivy - autorky nejprve vymezují pojem "bezpečná aktiva", dále diskutují o změně nabídky a poptávky po bezpečných aktivech od r. 2008, upozorňují na nedostatek bezpečných aktiv před pandemií a probírají možný vývoj na trhu do budoucna. Bezpečná aktiva hrají klíčovou roli při udržování finanční stability, na jejich definici ale neexistuje shoda, záleží na vymezení dalších souvisejících pojmů (stabilita, likvidita či proticykličnost) a na jejich hodnotách. Po r. 2010 nabídka bezpečných aktiv prudce rostla, kupovaly je ovšem zejména centrální banky v rámci kvantitativního uvolňování a celkově byl bezpečných aktiv nedostatek. Pandemie situaci změnila, nabídka je nyní ve větším souladu s poptávkou. Do budoucna budou trh ovlivňovat různé faktory na straně nabídky i poptávky (přechod na zelenou ekonomiku, otázka udržitelnosti dluhu, rušení nekonvenčních opatření měnové politiky, regulace, aj.). - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/tags/Tresor-Economics>

Carsten Volkery

Russische Gelder für die Ukraine : Ukrainenkrieg

Ruské peníze pro Ukrajinu : válka na Ukrajině

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 241 (13.12.2023), S. 8-9

Evropská komise podniká konkrétní kroky pro převod zmrazeného ruského majetku do fondu na obnovu Ukrajiny. Většina zmrazených rezerv ruské národní banky je ve správě belgické společnosti Euroclear. Komise tak navrhuje dvoustupňový postup, kdy Euroclear nejprve finance přesune na separátní konto, kde je nebude možno evidovat jako vlastní příjmy či je vyplácet dalším subjektům, a následně dojde k samotnému převodu peněz do ukrajinské dispozice. Krok je předmětem odborných diskusí kvůli podmínkám prolomení zásady státní suverenity. Evropská centrální banka v té souvislosti varuje před možným podkopáním právních zásad, o něž se opírá euro. -- Viz též komentář na s. 15.

Bundesministerium der Finanzen

Stakeholder-Workshop: eine nationale Finanzbildungsstrategie für Deutschland

Workshop klíčových aktérů: národní strategie finančního vzdělávání pro Německo

Monatsbericht des BMF, Jg. 2023, Nr. 11, S. 26-30

Zpráva o workshopu Spolkového ministerstva financí v rámci programu „Finanzielle Bildung“ spoluorganizovaného Spolkovým ministerstvem vzdělávání a výzkumu (BMBF). Rekapituluje stěžejní témata setkání, mezi něž patří budoucnost finančního vzdělávání v Německu, spolupráce s OECD při vytváření národních strategií finanční gramotnosti a možné konkrétní podoby státního programu finanční vzdělanosti.

Svatopluk Kapounek, Jolana Stejskalová

Tax news : evidence from Google searches and news coverage

Daňové zprávy : důkazy z google vyhledávání a mediálního obrazu

Finance a úvěr, Vol. 73, (2023) No. 4, p. 330-350

Studie zkoumá, jak drobní investoři v USA zpracovávají informace o daňových změnách. Autoři se zaměřují na změny v oblasti daní v letech 2004-2017 a zjišťují souvislost mezi zpravodajstvím o daních a chováním investorů (percepce, selekce informací a vzorce jejich vyhodnocení). Docházejí k závěru, že pozitivní zprávy jsou investory vnímány s větší vahou než negativní, a to jak v případě google vyhledávání, tak mediálního zpravodajství. Zjištění ukazují, že efekt daňových zpráv je odlišný pro společnosti vyplácející dividendy a pro společnosti, které tak nečiní. - Poznámky.

Bank of Finland

Will euro area inflation subside without a recession and excessive tightening of financing conditions? [elektronický zdroj]

Ustoupí inflace v eurozóně bez nadměrného zpříšňování podmínek financování?

Bank of Finland - Bulletin, Vol. 97 (2023), No. 4, p. 11-33

Analýza měnové politiky ECB, jejího vlivu na inflaci a hospodářský růst. Informace o transmisním mechanismu měnové politiky, krátkodobý hospodářský výhled. Rizika spojená s ekonomikou eurozóny. - Poznámky. -- K tématu měnové politiky viz i zbývající články v čísle. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2024/01/BOF_bulletin_4_2023.pdf

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Bankovníctví : odborný časopis pro praktickou činnost bank

Sv. 31, (2023) č. 12

Vláda rozhodla o integraci České exportní banky a Národní rozvojové banky (s. 8); Inflace je na dobré cestě, rizika však přetrvávají (s. 10-13); Náklady na nesplácené úvěry porostou - rozhovor s hlavním ekonomem ČBA J. Seidlerem (s. 14-17); Gigantické devizové rezervy rozhodně neleží ladem (s. 18-20); Nejvíce investic v Česku je z Nizozemska. Většina jde do finančního sektoru (s. 21-23); Domácnosti těžily z měnové politiky centrální banky - úspory v ČR (s. 24-25); Banky spustily platby na kontakt, nejnákladnější byla příprava (s. 26-28); RegTech má obří potenciál. Ne každý ho však vidí v tom samém (s. 32-33); Změny pravidel o úrocích aneb co nového v regulaci (s. 34); ESG reporting? V následujících letech to bude sešup! (s. 40-41); Vyšší zdanění bank by bol podraz. Slovinci s ním nesúhlasia (s. 48-19).

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

Annika Camehl, Malte Rieth

Disentangling COVID-19, economic mobility, and containment policy shocks

Rozklíčování vztahu COVIDu-19, ekonomické mobility a šoků v podobě omezování

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 15, (2023) No. 4, p. 217-248

Studie analyzuje vztah mezi nemocí covid-19, ekonomickou mobilitou a politikami zamezení šíření nemoci ve 44 zemích. Zjišťuje, že šoky ve formě pandemie a v podobě omezování mají trvalý dopad na ekonomickou mobilitu, nákazu a úmrtnost. Tyto šoky jsou hlavními faktory ovlivňujícími pandemií, přičemž odhadovaný politický kompromis mezi snížením úmrtnosti na COVID-19 a zachováním ekonomické mobility je o 8 % méně úmrtí na každý procentní bod snížení ekonomické mobility v průběhu 3 měsíců. Výsledky ukazují význam autonomních biologických procesů a ne-farmaceutických intervencí pro pochopení dynamiky pandemie. - Poznámky.

Do the needful

Udělat potřebné

The Economist, Vol. 449, (2023) No. 9376, p. 66

Na první pohled se indická ekonomika vyvíjí příznivě, tempo růstu je vysoké a dle upravené prognózy může být dokonce ještě vyšší, než se čekalo. Detailní čísla ovšem až tak radostná nejsou, země se potýká s nízkou participací na trhu práce, ekonomika je zatížena vysokými dotacemi a v předchozí dekádě bylo tempo hospodářského růstu i vyšší než dnes. Článek shrnuje tři závěry z nové knihy bývalého guvernéra indické centrální banky R. Rajana a R. Lamby z Pensylvánské univerzity. Podle nich by se země měla přestat soustředit na výrobu (výrobní sektor není ziskový vzhledem k vysoké konkurenci jihovýchodní Asie). V sektoru služeb je zapotřebí provést rozsáhlé reformy (pracovníprávní legislativa je nepružná, zakládání podniků je komplikované, velký podíl studentů odchází ze škol, aniž by vzdělání dokončili). V neposlední řadě by se měla Indie přiklonit k liberálním hodnotám a měla by znovu ustoupit od protekcionismu. Navržené reformy jsou dle článku žádoucí, sporná je ovšem jejich proveditelnost.

Julian Olk

Das erwarten Ökonomen für 2024

Toto očekávají ekonomové pro rok 2024

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 243 (15.12.2023), S. 14-15

Stručný souhrn prognóz a vyhodnocení rizik vývoje světového hospodářství v roce 2024 podle DIW (Deutscher Institut für Wirtschaftsforschung), Ifo-Institut München, Leibnitz-Institut für Wirtschaftsforschung a IWH (Institut für Wirtschaftsforschung Halle). Zmíněná pracoviště očekávají hospodářský růst v Německu ve výši od 0,6 do 0,9 % v r. 2024 a 1-1,4 % v r. 2025. Navzdory konjunkturnímu výhledu se závěry shodují také na vyšší poptávce v důsledku klesající inflace, možnosti exportu do Číny a USA a na postupném odeznění krize stavebního sektoru v důsledku snižování úrokových sazeb. Za rizika pak považují snížení prostředků veřejného rozpočtu, nejisté podmínky podnikatelského sektoru a tendenci spotřebitelů k úspornému chování.

Bank of Finland

Finland's economy is in recession and the recovery will be slow [elektronický zdroj]

Finská ekonomika je v recesi a její zotavení bude pomalé

Bank of Finland - Bulletin, Vol. 97 (2023), No. 5, p. 9-36

Prognóza vývoje finské ekonomiky z prosince 2023 připravená finskou centrální bankou. Na r. 2024 se očekává mírný hospodářský pokles, dochází nicméně k poklesu inflace a růstu kupní síly domácností. Ke konci r. 2024 by se měl růst HDP obnovit. Obtížné ovšem bude zotavení veřejných financí. Poptávka po finském exportu je nyní slabá, ale očekává se její postupný růst. V letech 2024-2026, pro které byla prognóza připravena, se očekává mírná inflace. Vyšší úrokové sazby podporují domácnosti ke spoření. V současné době ve Finsku také klesají soukromé investice. V letech 2023-2024 se zhorší situace na trhu práce (nezaměstnanost v r. 2024 vzroste na 7,8 %). Zadlužení vzhledem k HDP v r. 2026 překročí hranici 80 %. - Poznámky. -- Viz i zbývající články v čísle (mj. alternativní scénář, tabulky s prognózou, finské veřejné finance). Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2024/01/BOF_bulletin_5_2023.pdf

Ladder of divine ascent : end-of-year prizes**Žebříček hospodářských výsledků vybraných světových ekonomik : zhodnocení na přelomu roku**

The Economist, Vol. 449, (2023) No. 3977, p. 48-49

Žebříček 35 vybraných ekonomik (většinou bohatých) sestavený redakcí The Economist dle hospodářských výsledků za r. 2023. Redakce sledovala jádrovou inflaci, tzv. šíři inflace (podíl položek ve spotřebním koši, u kterých ceny meziročně vzrostly o více než 2 %), růst HDP, růst zaměstnanosti a vývoj na akciovém trhu. Překvapivým šampionem žebříčku se stalo již podruhé za sebou Řecko, na 35. místě se ocitlo Finsko. Problémem Finska byla závislost na dodávkách energií z Ruska, Řecko naopak zavedlo řadu protržních reforem a Mezinárodní měnový fond zemi pochválil za digitální transformaci i rostoucí konkurenční prostředí. -- Viz i článek na s. 12-13.

Stéphane Alby

Nigeria : remaining on course**Nigérie : udržet směr**

Conjoncture, No. 6 (2023), p. 2-9

O aktuální hospodářské situaci v Nigérii, nejlidnatější zemi Afriky. Hospodářská situace se zhoršila, a to i přes růst cen ropy v minulých letech (2021-2022). Příčinou byla nízká produkce ropy spolu s uměle nadhodnoceným měnovým kurzem a vzestupem energetických dotací. Od května je novým prezidentem Nigérie B. Tinubu. Ten bezprostředně po svém nástupu do funkce zavedl nová opatření ve snaze zlepšit ekonomickou situaci (zavedení flexibilního měnového kurzu, ukončení energetických dotací), obě opatření však mají rovněž své nežádoucí účinky. Bezprostřední hrozbou je vysoká inflace. Výzvou do budoucna je i udržení důvěry ze strany investorů. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://economic-research.bnpparibas.com/Publications/Eco-Conjoncture/en-US>

Woon Kan Yap, Jenny Gryzelius, Andrew Tek Wei Saw

Searching for growth-conducive institutions in emerging economies : a stochastic frontier analysis**Hledání institucí podporujících růst v rozvíjejících se ekonomikách: stochastická analýza hranic**

Politická ekonomie, Vol. 71, (2023) No. 5, p. 591-618

Studie zkoumá, jak anglo-americké instituce podpory růstu pomáhají zvyšovat produktivitu v rozvíjejících se ekonomikách. Autoři dokládají, že respektování právního řádu a efektivní vláda podporují produktivitu, dále zvažují působení volného trhu. Poukazují na význam určitého stupně protekcionismu pro rozvoj inovací, které jsou klíčovým motorem technické efektivity. Doporučují, aby rozvíjející se ekonomiky vytvářely unikátní soubor institucí, které by vyvažovaly liberální a paternalistické přístupy pro udržitelný růst, a zaměřovaly se nejen na akumulaci fixního kapitálu, ale i na posilování souhrnné produktivity faktorů (TFP). - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.polek.1398>

Guido Hülsmann ; rozhovor vedla Malte Fischer

"Der Sozialstaat verschenkt nichts"**"Sociální stát nic nerozdává"**

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 47, S. 38-39

Rozhovor s německým ekonomem G. Hülsmannem, podle kterého sociální stát ochuzuje společnost a podporuje u příjemců pomoci postoj, že mají na pomoc nárok.

Raphaël Beaujeu, Louis Bertrand, Adama Hawa Diallo, Juliette Flament, Paul Mainquet, Cyprien Ronze-Spilliaert, Éloïse Villani

World economic outlook in autumn 2023 : the economy is holding out against rising interest rates**Výhled světové ekonomiky na podzim 2023 : ekonomika odolává rostoucím úrokovým sazbám**

Trésor-economics, No. 332 (2023), p. 1-10

Podzimní prognóza vývoje světové ekonomiky připravená francouzským Generálním ředitelstvím státní pokladny (Direction Générale du Trésor). Hospodářský růst zpomalí v r. 2023 vlivem přísnější měnové politiky na 3 % z loňských 3,5 %. Toto tempo růstu bude pokračovat i v r. 2024 (rozvíjející se ekonomiky porostou rychleji, rozvinuté ale budou stále zpomalovat). Rozvinuté ekonomiky již nezatěžuje energetická krize, nynější zpomalení růstu bylo ovlivněno zvyšováním úrokových sazeb i postupným zotavováním ekonomiky po pandemii. Problematická hospodářská situace je v Číně vlivem utlumené

poptávky a krize na trhu s nemovitostmi. Světový obchod by se měl v r. 2024 vrátit na běžnou úroveň. Prognóza je však zatížena různými riziky. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/tags/Tresor-Economics>

Informatika. Počítače

Richard Waters

The AI revolution's slow first year

První pozvolný rok revoluce, kterou přináší umělá inteligence

Financial Times, Vol. 2023, No. 41513 (29.12.2023), p. 6

Rok 2023 byl ve znamení rostoucího vlivu umělé inteligence (AI), s OpenAI a jejich ChatGPT jako klíčovými hráči. Tato technologie, umožňující generování textů a obrázků, vzbudila velké naděje, ale zároveň se objevují obavy z jejich nedostatků, jako jsou nepřesnosti a generování nesprávných odpovědí. Přestože AI přitahuje pozornost a investice, její praktické využití a dopad na trh zůstávají nejisté. Rok 2024 by měl odhalit, které společnosti AI skutečně efektivně využívají a které ji pouze propagují. Plný text dostupný z: <https://www.ft.com/content/f84bd56f-484d-4393-bafc-4428da6a7873>

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

Ozan Demircan

Angriffe verteuern Versicherung von Frachtern erneut

Útoky opět prodraží pojištění lodní nákladní dopravy

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 247 (21.12.2023), S. 36

Zhoršující se bezpečnostní situace v Rudém moři vede ke zdražení nákladní lodní dopravy. Podle agentury Bloomberg mohou rejdářství zvednout ceny dopravy až o 0,5 % hodnoty nákladu kvůli pojištění, což je více než patnáctinásobek dosavadních hodnot (v době publikace zprávy z 0,03 % na 0,1 %). Alternativní trasy prodlouží transport o dva týdny a zvýší náklady o 40 % paliva, což se dále promítne do cen námořní dopravy.

Stefan Goldbach, Volker Nitsch

Capital controls checkup : cases, customs, consequences

Zkoumání kontrol pohybu kapitálu : případy, zvyklosti, důsledky

IMF Economic Review, Vol. 71, (2023) No. 4, p. 885-906

Studie analyzuje vliv administrativních omezení na přeshraniční kapitálové transakce, přičemž využívá data z německé platební bilance z let 1999 až 2017. Bylo zjištěno, že regulace pohybu kapitálu významně snižuje kapitálové toky a ovlivňuje finanční vztahy. Kontroly pohybu kapitálu jsou efektivní v omezení přeshraničních finančních toků a přísnější regulace vedou k poklesu německých finančních aktivit. Studie došla k závěru, že kapitálové kontroly jsou účinným nástrojem makroekonomického a makroprudenčního řízení. - Poznámky.

Jana Marková, Markéta Arltová

Dopad odlivu důchodů z PZI na českou ekonomiku

Politická ekonomie, Sv. 71, (2023) č. 6, s. 642-667

Článek se zaměřuje na analýzu odlivu prvotních důchodů (příjmů) z České republiky v letech 1993–2022 a jeho srovnání s příčinami a důsledky přílivu přímých zahraničních investic (PZI). Zjišťuje, že od r. 2006 dochází k poklesu nových PZI v ČR, zatímco odliv dividend ze země stoupá, což představuje ekonomickou zátěž. Studie poukazuje na potřebu aktivní hospodářské politiky pro řešení této situace a zdůrazňuje význam PZI pro hospodářský růst a transformaci, i přes negativní efekty spojené s odlivem dividend. Diskutuje také o vhodnosti stimulace domácích firem k vývozu kapitálu a nastavení investičních pobídek pro rovné podmínky pro zahraniční i domácí investory. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.polek.1404>

How trade wars start

Jak vznikají obchodní války

The Economist, Vol. 449, (2023) No. 9375, p. 54

O konfliktních tématech v oblasti zahraničního obchodu mezi EU a Čínou a možném postupu obou stran. Panuje napětí v sektorech, kde dříve dominovaly státy EU a kde začíná mít navrch Čína (elektromobilita, energetika), částečně zřejmě vlivem čínských subvencí. Podobný trend už proběhl i v minulosti v jiných odvětvích. Část států EU by upřednostňovala protekcionistickou reakci. Sladit tři evropské cíle (prosazít ekologické technologie, snížit závislost na Číně, zachovat pracovní místa v domácím průmyslu) je nyní nereálné, Evropa si bude muset vybrat. Čína naopak sází na to, že její tržní síla i ovládnutí "čistých technologií" přiměje Evropu ustoupit. Je ale možné, že dojde i k obchodní válce.

Gabriela Dufková

The impact of project management tools on project results : evaluation of a survey among managers leading international development projects for four selected Central and Eastern European donors [elektronický zdroj]

Vliv nástrojů projektového managementu na výsledky projektu : vyhodnocení průzkumu mezi manažery předních mezinárodních rozvojových projektů u čtyř vybraných dárcovských zemí ze střední a východní Evropy

Národohospodářský obzor, Vol. 23 (2023), No. 4, p. 251-276

Príspevek analyzuje vliv používání nástrojů projektového managementu na úspěšnost projektů rozvojové pomoci. Zkoumána byla data z online průzkumu provedeného mezi projektovými manažery ze čtyř dárcovských zemí střední Evropy (ČR, Slovensko, Maďarsko, Polsko). Průzkum proběhl v období 11/2021-11/2022. Osloveno bylo 357 organizací a 726 projektových manažerů, kteří řídili projekty v letech 2016-2021, přičemž ze 159 odpovědí jich nakonec bylo pro analýzu využito 132. U projektů se posuzuje vnitřní a vnější úspěšnost. Vnitřní úspěšnost (tzv. "železný trojúhelník") znamená dokončení projektu při dodržení rozpočtu, časového plánu i rozsahu. Vnější úspěšnost říká, zda projekt příjemci skutečně pomohl. Autorka zjistila, které nástroje se nejčastěji používají, jaký je rozdíl mezi zkoumanými zeměmi z hlediska používaných nástrojů projektového managementu a v jakých fázích se nástroje používají. Používání nástrojů z první fáze má výrazně pozitivní vliv na vnitřní úspěšnost. Přímý pozitivní vliv nástrojů projektového managementu na vnější úspěšnost se neprokázal, spíše dochází k tomu, že při dosažení vnitřní úspěšnosti bude s větší pravděpodobností dosažena i vnější úspěšnost. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.2478/revecp-2023-0010>

Incoming flight : financial flows (1)

Úprk investorů z Číny do jiných zemí : finanční toky (1)

The Economist, Vol. 449, (2023) No. 9376, p. 61-62

Čínská ekonomika se nevyvíjí příznivě, investoři ve velkém odcházejí. Poslední výrazný kapitálový odliv nastal v letech 2015-2016, tehdy byl ovšem čínský kapitál v zahraničí vítaný - nyní je situace jiná a původní destinace jsou vůči čínskému kapitálu podezřívavé. Kam tedy investoři utíkají? Článek rozebírá, které země investory z Číny nově vítají (jedná se mj. o Singapur). -- Viz i další článek na s. 62-63 ("Trade blows: financial flows (2)").

Bundesministerium der Finanzen

Jahrestagung des Internationalen Währungsfonds und der Weltbankgruppe

Výroční konference Mezinárodního měnového fondu a skupiny Světové banky

Monatsbericht des BMF, Jg. 2023, Nr. 11, S. 20-25

Stručné shrnutí setkání členů skupin G7 a G20, skupiny Světové banky a Mezinárodního měnového fondu. K projednávaným tématům patřil výhled světového hospodářství charakteristický zvýšenou inflací s odhadem průměru ve výši 5,8 % na r. 2024, zvýšeným množstvím rizikových faktorů zejm. v oblasti mezinárodní bezpečnosti, a rostoucí aktuálností klimatických opatření. Článek dále zmiňuje reformy mezinárodní finanční architektury v dikci MMF (zejm. přezkum kvót MMF), program PRGT (Poverty Reduction and Growth Trust, Fond pro snížení chudoby a růst), reformy mezinárodních rozvojových bank a změny v mezinárodní struktuře správy dluhů.

Lorenzo Caliendo, Robert C. Feenstra, John Romalis, Alan M. Taylor

Tariff reductions, heterogeneous firms, and welfare : theory and evidence for 1990-2010

Snižování cel, heterogenní firmy a blahobyt : teorie a důkazy z let 1990-2010

IMF Economic Review, Vol. 71, (2023) No. 4, p. 817-851

Autoři vytvořili nový globální soubor dat o clech a analyzovali dopad cel na světový obchod a blahobyt pomocí modelu s heterogenními firmami. Bylo zjištěno, že snížení cel v rámci uruguayského kola GATT v letech 1990-2010 vedlo k významnému zvýšení blahobytu, zejména v rozvojových zemích. Další snižování preferenčních cel mělo jen malý dopad, zatímco kompletní volný obchod by přinesl největší zisky. Studie také naznačuje, že další multilaterální snižování cel by mohlo být efektivnějším nástrojem pro zlepšení blahobytu než preferenční obchodní liberalizace. Výzkum poskytuje nové vhledy do potenciálních výhod liberalizace obchodu a zdůrazňuje význam obchodních politik a jejich vliv na vstup nových firem a celkový ekonomický blahobyt. - Poznámky.

Podnik a podnikání

Kenza Bryan

The African land grab for carbon credits

Zábor africké půdy kvůli uhlíkovým kompenzačním kreditům

Financial Times, Vol 2023, No. 41497 (7.12.2023), p. 17

V Libérii byla podepsána dohoda dávající společnosti Blue Carbon práva na vývoj uhlíkových kompenzačních kreditů na území, které místní komunity považují za své. Obavy panují ohledně transparentnosti a účetních standardů tohoto trhu, stejně jako ohledně sociálních a ekologických dopadů. Přestože uhlíkové kompenzační kredity mohou přinést financování chudším zemím, existují obavy z nedostatečných ochranných mechanismů a nežádoucích dopadů těchto obchodů. Plný text dostupný z: <http://noviny.mfcr.cz/news/2023/12/07/j8fa23f91701.htm>

Joshua Chaffin

Can Miami avoid another crash?

Může se Miami vyhnout dalšímu krachu?

Financial Times, Vol 2023, No. 41494 (4.12.2023), p. 19

Jorge Pérez, známý jako "král kondominií" na Floridě, zaznamenal během finanční krize v r. 2008 velké ztráty, ale podařilo se mu obnovit svou firmu Related Group a rozšířit její působnost. Nyní předává vedení firmy svým synům a má optimistický pohled na budoucnost nemovitostního trhu v Miami, které se podle něj stalo stabilnějším a atraktivnějším městem s rostoucím kulturním a obchodním významem. Přesto existují obavy z možného přehřátí trhu a vlivu klimatických změn. Plný text dostupný z: <http://noviny.mfcr.cz/news/2023/12/04/j8fa23f61901.htm>

ESOP: motivační nástroj s nejasnou legislativou v praxi

Bankovníctví, Sv. 31, (2023) č. 11, s. 24-25

Bližší k problematice zaměstnaneckých akcií (employee stock option, ESOP) v ČR, zejména s ohledem na růst start-upů. Je zdůrazněno, že zaměstnanecké akcie, resp. motivační akciové programy s sebou nenesou jen regulatorní otázky, ale také otázky spojené s jejich primárním nastavením, zejména finančním. V současné době se nová právní úprava zdanění ESOP řeší v Poslanecké sněmovně, pozměňovací návrh obsahuje zavedení daňově preferenčního režimu pro nepeněžní příjmy související s nabytím akcií/podílů na obchodní korporaci v rámci zaměstnaneckých akciových plánů (ESOP).

By Philippe Aghion, Antonin Bergeaud, and John van Reenen

The impact of regulation on innovation

Vliv regulace na inovace

The American Economic Review, Vol. 113, (2023) No. 11, p. 2894-2936

Autoři v článku předkládají model, prostřednictvím kterého je možné hodnotit vliv regulací na inovace. Model je následně ověřen na datech z Francie. Ve Francii se na firmy s padesáti a více zaměstnanci vztahuje přísnější pracovní právní regulace. V souladu s předpoklady modelu je potvrzena souvislost mezi regulacemi a inovacemi. Je vyčísleno, že regulace vedou k poklesu inovací o 5,7 %. - Poznámky.

Jiří Rahm

Koho bude možné restrukturalizovat

Právní rádce, Sv. 31, (2023) č. 11, s. 20-21

Seriál článků věnovaných novému zákonu o preventivní restrukturalizaci č. 284/2023 Sb. Tato část se zaměřuje na okruh osob, pro které je proces preventivní restrukturalizace určen. Autor přibližuje omezení pravidly tzv. minimální a maximální míry finančního distresu, nepřipustnost restrukturalizace pro podnikatele, kteří nejsou v dobré víře ohledně možnosti zachování nebo obnovy provozuschopnosti podniku, popř. sledují nepoctivý záměr. Zákon nabízí dotčeným stranám možnost navrhnout zrušení procesu, pokud mají za to, že jeho prostřednictvím dochází k poskytování bezprávní výhody pouze vybraným stranám. Je zdůrazněno, že proces preventivní restrukturalizace je poměrně administrativně a právně náročný a související transakční náklady nejsou zanedbatelné. Zákon ze své působnosti vylučuje speciální obchodní korporace, u kterých je řešení jejich finančních potíží svěřeno jiným právním předpisům (jedná se zejména o finanční instituce).

Dominik Hoda

Provozování živnosti prostřednictvím odpovědného zástupce, smlouva o výkonu funkce odpovědného zástupce a otázka odpovědnosti

Obchodní právo, Sv. 32, (2023) č. 11-12, s. 20-33

Článek se věnuje institutu odpovědnosti zástupce, který upravuje zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, včetně podmínek živnostenského podnikání a kontroly jejich dodržování. Článek se nejprve zaměřuje na pojem odpovědného zástupce a zákonnou úpravu odpovědného zástupce a podnikatele. Následně shrnuje ustanovení odpovědného zástupce do funkce z praktické stránky, představuje, jaké jsou fakultativní a obligatorní podmínky ustanovení, resp. ukončení funkce odpovědného zástupce. Zabývá se rovněž otázkou smluvního vztahu mezi odpovědným zástupcem a podnikatelem, podobou a typem smlouvy o výkonu funkce odpovědného zástupce a navrhuje, jaké právní instituty by se mohly v takové smlouvě objevit. - Poznámky.

Václav Špetlík, Jan Čadil

When daces bite deeper than sharks : does the SMEs public subsidy dose matter? [elektronický zdroj] Když mají malé ryby ostřejší zuby než žraloci : záleží na objemu dotací pro malé a střední podniky?

Národohospodářský obzor, Vol. 23 (2023), No. 4, p. 233-250

Autoři v příspěvku analyzují vliv evropských dotací na vzájemnou konkurenceschopnost českých podniků. Distribuce peněz je mezi malými a středními podniky nerovná, některé firmy jsou velice úspěšné a čerpají několikanásobně více peněz, nejmenší naopak příliš úspěšné nejsou. Autoři dělí zkoumané české firmy do třech kategorií, podle toho, kolik peněz z dotací dostávají - firmy, které čerpají nejvíce, jsou označeny jako "žraloci", středně úspěšné podniky spadají do kategorie "losos" a nejméně úspěšné firmy do kategorie "jelec". Je zjištěno, že čím víc firma čerpá dotací, tím menší vliv mají dotace na konkurenceschopnost. Naopak pro firmy, které čerpají nejméně, jsou peníze nejvíce přínosné. Efektivitu by mohly zvýšit limity na čerpání. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.2478/revecp-2023-0009>

Jiří Rahm

Základní pilíře preventivní restrukturalizace

Právní rádce, Sv. 31, (2023) č. 12, s. 18-19

Seriál článků věnovaných novému zákonu o preventivní restrukturalizaci č. 284/2023 Sb. V této části se autor zaměřuje na principy, na kterých preventivní restrukturalizace stojí, často v porovnání se základním pojetím insolvenčního řízení. Jako stěžejní princip označuje záchranu či obnovu provozuschopnosti závodu, dále vysvětluje konsenzuální povahu procesu a princip obecné neveřejnosti procesu. Zdůrazňuje, že preventivní restrukturalizace je koordinovaným, zákonem upraveným procesem hledání shody mezi podnikatelem a dotčenými stranami, a jeho podobu ovlivní zvolená strategie podnikatele.

Pojišťovnictví. Sociální péče

Petra Tisová, Jaroslav Daňhel

Aktuální tlak na změny v paradigmatech pojistné vědy [elektronický zdroj]

Český finanční a účetní časopis, Sv. 18 (2023), č. 1, s. 49-54

Klimatická změna se odráží i v pojišťovnictví - vzniká otázka, jaký by měly pojišťovny zaujmout postoj k přírodním katastrofám rozsáhlého charakteru, které se v některých regionech a státech světa (např. hurikány v USA) opakují. Příspěvek v této souvislosti představuje různé pojmy z pojistné vědy (mj. nahodilost, tzv. neznámé neznámosti) a rozebírá z pohledu pojišťoven krytí těchto typů rizik (nastavení limitů a výluk, otázka informační asymetrie). - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.cfuc.582>

Susanne Schier, Ozan Demircan

EU lockert ihre Aufsichtsregeln : Versicherer

EU zmírňuje pravidla dohledu : pojištění

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 243 (15.12.2023), S. 27

Evropská komise, zástupci Evropského parlamentu a členských zemí se shodli na nových pravidlech regulace pojišťovnictví Solvency-II-Reform. Sektor by v nových, méně náročných pravidlech mohl rozpustit rezervy o objemu až 100 miliard eur. Reforma počítá mj. se snížením sazby kapitálových nákladů, určující výši povinných rezerv (z 6 % na 4,75 %) a řadou dílčích úlev pro malé podniky v oboru.

Svatava Bilová

Povinné ručení v novém : tyto změny nás čekají už v prosinci

Profi poradenství & finance, Sv. 11, (2023) č. 10, s. 36-37

Blíže k návrhu nového zákona o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, který byl v prosinci 2023 schválen Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR (sněmovní tisk č. 517). Jeho prostřednictvím je do českého právního řádu transponována evropská tzv. motorová směrnice č. 2021/2118/EU. Autorka přibližuje problematiku zvýšení pojistných limitů, novou definici pojmu vozidlo, širší okruh povinně pojištěných i otázku povinného ručení u elektrokol. Informuje rovněž o zrušení zelené karty a o přesunu povinnosti platit povinné ručení z majitele vozidla na jeho provozovatele. V průběhu legislativního procesu, který návrh zákona ještě čeká, může však dojít k dalším úpravám. -- Ke změnám v povinném ručení viz také Profi poradenství & finance č. 11/2023, s. 38-39.

Gabriela Kukalová, Lukáš Moravec, Jana Hinke, Michaela Chladíková

Recovery of claims arising from abuse of non-insurance social security benefit system

Vymáhání pohledávek vzniklých v důsledku zneužití systému nepojistných dávek sociálního zabezpečení

Politická ekonomie, Vol. 71, (2023) No. 5, p. 536-554

Blíže k problematice zneužívání sociálních dávek v ČR. Studie analyzuje vymáhané pohledávky z nepojistných sociálních dávek v Česku za období 2016-2020. Zjišťuje pokles celkových dlužných částek o 46% za zkoumané období; největší dlužné částky z vymáhání zneužitých dávek se týkají rodičovského příspěvku a příspěvku na bydlení. Analýza zjistila také nedostatečnou kontrolu zneužívání dávek a navrhuje potřebu dalšího výzkumu v této oblasti. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.polek.1401>

Tom Kadeřábek

Spoření na penzi se mění

Profi poradenství & finance, Sv. 11, (2023) č. 10, s. 44

Zákon č. 462/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozvojem finančního trhu a s podporou zajištění na stáří, přináší právní úpravu dlouhodobého investičního produktu (DIP). Jedná se o nový, státem podporovaný způsob spoření na důchod s rozšířenou možností získat daňovou podporu. DIP budou nabízet pouze regulované a dozorované instituce, jako jsou obchodníci s cennými papíry, banky a investiční společnosti. V článku jsou blíže přiblíženy výhody tohoto nového důchodového produktu. -- Viz také o investování do DIP na s. 46-47 a Profi poradenství & finance č. 11/2023, s. 9.

Reinhold Höfer, Thomas Hagemann, Günter Neumeier

Versorgungsverpflichtungen im Jahresabschluss zum 31.12.2023 - Zins und Inflation

Penzijní závazky v roční účetní závěrce k 31. prosinci 2023 - úroky a inflace

Der Betrieb, Jg. 76, (2023) Nr. 46, S. 2641-2644

Článek se zabývá předpoklady pro výpočet hodnoty penzijních závazků v roční účetní závěrce za r. 2023 v souladu s HGB, IFRS a US GAAP. Pro r. 2023 lze v souladu s mezinárodními pravidly oceňování (IFRS/IAS 19 a ASC 715) očekávat úrokovou míru pro ocenění penzijních závazků ve výši přibližně 4,5 %. To bude mít tendenci mírně snižovat hodnotu závazku. Vzhledem k tomu, že pro r. 2023 lze předpokládat nižší míru inflace a očekávaná inflace pro r. 2024 bude pravděpodobně také mírnější, může to rovněž mírně snížit hodnotu závazku. Může však dojít k jejímu zvýšení v důsledku nevyřádaných úprav do rozvahového dne, pokud ještě nebyly zohledněny. Ocenění penzijních závazků v roční účetní závěrce je dáno různými parametry: úrokové sazby, vývoj důchodů a mezd a biometrické předpoklady. Navzdory pandemii koronaviru a klimatickým změnám není třeba pro r. 2023 upravovat konvenční míry úmrtnosti a invalidity. - Poznámky.

Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství

Jiří Pour

Ceny nemovitostí a dlouhodobé úrokové sazby

Politická ekonomie, Sv. 71, (2023) č. 6, s. 668-708

Článek zkoumá vztah mezi dlouhodobými úrokovými sazbami, výnosností nájemného a cenami nemovitostí. Ukazuje, že ceny nemovitostí se přizpůsobují úrokovým sazbám hlavně skrze změny cen nemovitostí, nikoli nájmu. Empirické odhady vztahů mezi cenami nemovitostí, nájmy a úrokovými sazbami autor využil k analýze historického vývoje poptávkových tlaků na českém trhu nemovitostí a k nastínění dlouhodobého výhledu vývoje cen nemovitostí v ČR. Dále upozorňuje na rizika, jako jsou ekonomické krize nebo změny úrokových sazeb, které by mohly ovlivnit ceny nemovitostí. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.polek.1408>

Stéphane Colliac

Housing supply challenges in France : an unsolvable issue?

Problémy spojené s nabídkou bydlení ve Francii : neřešitelná otázka?

Conjoncture, No. 7 (2023), p. 2-8

Analýza trhu s nemovitostmi určenými k bydlení ve Francii. Nová výstavba klesla, naopak se více renovuje, a to nejen vlivem příznivějších podmínek financování v předchozích letech, ale také s ohledem na různé restriktce, které se týkají pronájmů obydlí s nejhorší energetickou třídou. Vlivem vyšších úrokových sazeb se však podmínky financování zhoršují. Dle příspěvku prochází nová výstavba ve Francii již 18 měsíců cyklickým poklesem, který může dle zkušeností z minulosti pokračovat i několik let. Do budoucna hrozí omezení výrobních kapacit ve stavebnictví. To by mohlo způsobit nemožnost uspokojení poptávky po stavebních pracích spojených s renovacemi. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://economic-research.bnpparibas.com/Publications/Eco-Conjoncture/en-US>

Po mírném růstu stagnace

Profi poradenství & finance, Sv. 11, (2023) č. 10, s. 26-28

Pohled na aktuální vývoj českého realitního trhu a na dynamiku cen bytů, domů a nájemních bytů ve 3. čtvrtletí r. 2023. Článek upozorňuje na ochlazení poptávky po vlastním bydlení, na stagnaci cen starších bytů v Praze a na jejich provázanost s cenami středočeského trhu. V růstu pokračují ceny nájemního bydlení (v Praze činí 347 korun za metr čtvereční), překvapivý je naopak pokles průměrné ceny nájmu ve Středočeském kraji. Grafy ukazují regionální vývoj cen bytů a domů, regionální vývoj výše nájmu a porovnání vývoje cen ve třech krajích (Praha, Středočeský, Jihomoravský). -- K tématu viz také s. 30-35.

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

Šárka Homfray

Českou republiku čeká transpozice dvou směrnic na podporu rovnosti žen a mužů

Sondy, Sv. 2023, č. 11, s. 20-21

Autorka přibližuje nedávno přijaté evropské směrnice týkající se oblasti rovnosti žen a mužů. Jedná se o směrnici č. 2022/238/EU o zlepšení genderové vyváženosti mezi členy orgánů kótovaných společností a o souvisejících opatřeních (směrnice "Women on Boards") a o směrnici č. 2023/970/EU, kterou se posiluje uplatňování zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou práci nebo práci stejné hodnoty prostřednictvím transparentnosti odměňování (směrnice o transparentním odměňování). Zvažuje rovněž dopady těchto směrnic do českého právního řádu a zmiňuje silnou českou rezistenci vůči progresivním opatřením předpisů souvisejících s úpravou genderové rovnosti a problematikou diskriminace nebo podpory diverzity na pracovním trhu.

Diana Bílková, Vlastimil Beran, Filip Červenka

Distribuce platů a procentní podíly nízkopříjmových zaměstnanců ve veřejném sektoru se zaměřením na první rok pandemie covid-19

Politická ekonomie, Sv. 71, (2023) č.5, s. 555-590

Studie analyzuje vývoj platů v České republice v období 2014-2020 se speciálním zřetelem na zaměstnance s nejnižšími platy a identifikuje dopady na dvě specifické skupiny zaměstnanců - zaměstnance s nízkou kvalifikací a na ženy. Zkoumá dynamiku platů ve veřejném sektoru během prvního roku pandemie COVID-19. Zjištění ukazují, že většina platů byla podprůměrná a platy žen ve všech vzdělanostních kategoriích jsou nižší než platy mužů. Pandemie způsobila propouštění pracovníků s nízkou kvalifikací, což vedlo ke snížení podílu zaměstnanců s minimální mzdou. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.polek.1403>

A golden age for workers : modern employment

Zlatý věk pro zaměstnance : moderní zaměstnání

The Economist, Vol. 449, (2023) No. 9374, p. 64-66

Článek analyzuje současnou situaci na pracovních trzích v západním světě, zejména v kontextu demografického vývoje, hospodářské politiky a technologického vývoje (umělá inteligence). Zmíněn je také vliv těchto faktorů na produktivitu. Na rozdíl od předchozí dekády mají nyní navrch zaměstnanci - volná pracovní místa je obtížné obsadit, odbory při svém vyjednávání navrhují růst platů a zkrácení pracovního týdne; některé země také usnadňují vydávání pracovních víz. Příznivě se situace vyvíjí zejména pro tzv. „modré límečky“ (blue-collar workers). Síly, které transformují pracovní trh, budou spolu navzájem reagovat různě za různých podmínek.

Jan Beránek

Nový způsob zdanění má pomoci zavádět zaměstnanecké akcie, zatím opatrně

Právní rádce, Sv. 31, (2023) č. 12, s. 16-17

Nabídnout finanční podíl na hospodářských výsledcích podniku prostřednictvím zaměstnaneckých akcií je dobrá metoda, jak najít, udržet a motivovat kvalitního pracovníka. Projednávaná novela zákona o daních z příjmů mění pravidla zdanění tohoto druhu pracovní pobídky tak, že posunuje okamžik, kdy dochází ke zdanění zaměstnaneckých akcií. Autor uvádí, že sama novela nemusí stačit k zatraktivnění zaměstnaneckých akcií na českém pracovním trhu. Jako překážka rozšíření se jeví složitá a rozsáhlá dokumentace, úprava stanov, příprava akcionářských a souvisejících opčních dohod i možné vnímání zaměstnaneckých akcií jako zásahu do práv a zájmů majoritních společníků.

Michal Dvořák

Práce na dohody : přehled změn pro rok 2024

Účetnictví v praxi, Sv. 27, (2023) č. 12, s. 9-13

Dohoda o provedení práce a dohoda o pracovní činnosti jsou v ČR poměrně hojně využívaným způsobem zaměstnání. Příspěvek se zaměřuje na změny, které v právní úpravě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr vyplývají z novely zákoníku práce č. 281/2023 Sb. a z tzv. konsolidačního balíčku (zákon č. 349/2023 Sb.). Dochází ke zpřísnění pravidel pro uzavírání dohod,

změny se týkají především zaměstnavatelů; zaměstnancům je poskytována daleko větší míra ochrany. Autor přibližuje problematiku dovolené pro pracovníky na dohodu, přechodu zaměstnance pracujícího na dohodu do pracovního poměru, příplatků a překážek v práci, rozvrhu pracovní doby a odůvodnění výpovědi. V oblasti zdanění se jedná o zastropování maximální výše příjmů od všech zaměstnavatelů na základě dohod o provedení práce bez nutnosti participovat na sociálním a zdravotním pojištění a o ohlašovací povinnost. Autor na příkladech dokládá, jak se tyto změny projeví při výpočtu odměny za práci konanou na základě dohody o pracovní činnosti. -- Více k pravidlům pro dohodáře viz HN č. 3/2024 (4.1.2024), s. 1.

Petr Podrazil

Zkušební doba v aplikačních souvislostech

Právní rozhledy, Sv. 31, (2023) č. 21, s. 725-733

Zkušební doba je obvyklou součástí pracovních smluv, s jejím sjednáním jsou nicméně spojeny poměrně zásadní důsledky, které působí tak, že pracovní poměr je v průběhu jejího trvání vystaven zvýšenému riziku nestability. Článek se věnuje právní regulaci zkušební doby se zaměřením na její nedostatky a aplikačním nejasnostem spojeným s procesem plynutí zkušební doby. Autor rozebírá autonomii vůle a její limity při sjednávání zkušební doby, otázku sjednání u dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr a délku zkušební doby. Dále se zaměřuje se na běh zkušební doby, možnost jejího prodloužení nebo stavění a z toho plynoucí výkladové obtíže. Analyzuji ji rovněž v souvislosti s dopady evropské směrnice 2019/1152 o transparentních a předvídatelných pracovních podmínkách v EU. - Poznámky.

Právo

Klára Hamuláková

Druhy rozhodnutí vydávaných v hromadném soudním řízení a jejich náležitosti

Jurisprudence, Sv. 32, (2023) č. 4, s. 16-24

Rozhodnutí vydávaná v hromadném soudním řízení vykazují oproti rozhodnutím v individuálních soudních řízeních určité odlišnosti, dané specifickou povahou tohoto řízení. Autorka v článku zvažuje, jaké specifické druhy rozhodnutí se objevují v hromadném soudním řízení, jaký je jejich účel a jaké zvláštní druhy známé z individuálních řízení je možné aplikovat i v řízeních hromadných (částecný a mezitímní rozsudek, rozsudek pro uznání, rozsudek pro zmeškání). V otázce náležitostí rozsudku zkoumá, jaké zvláštní požadavky vyplývají ze specifické povahy hromadného soudního řízení pro obsah rozhodnutí, zejména pak jeho výrok. Autorka jako inspirační zdroj využívá evropskou směrnici o zástupných žalobách na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů i navrhovanou německou a českou právní úpravu hromadných žalob. - Poznámky.

Kateřina Šveřepová, Petr Řezníček

Hromadné žaloby v České republice optikou právní úpravy v EU

Jurisprudence, Sv. 32, (2023) č. 4, s. 2-8

Příspěvek seznamuje s právní úpravou hromadného řízení na úrovni Evropské unie ve formě evropské směrnice č. 2020/1828/EU o zástupných žalobách na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů z 25.11.2020. Dále autoři přibližují transpozici této směrnice v členských státech EU a do českého právního řádu prostřednictvím připravovaného zákona o hromadných žalobách. Zaměřují se na úpravu institutu přeshraniční hromadné žaloby, osobu hromadného žalobce a jeho registraci, zpětnou účinnost navrhovaného zákona, režim hromadného řízení (přihlašovací či odhlašovací) a na vymezení pravidel pro financování hromadných žalob. Autoři uvádějí, že aktuální návrh zákona o hromadných žalobách je minimalistickou transpozicí evropské směrnice bez výraznějších národních specifík. - Poznámky. -- Více k osobě žalobce a žalovaného v hromadném řízení viz s. 9-15.

Simona Rudohradská, Regina Hučková

Ku vztahu Aktu o digitálních trzích a sůtažného práva

Právník, Sv. 162, (2023) č. 10, s. 944-958

Příspěvek přibližuje nedávný vývoj evropské regulace digitálních služeb a trhů a zejména velkých online platform. Zabývá se novým nařízením "Akt o digitálních trzích" (DMA) a jeho průnikem do práva hospodářské soutěže s ohledem na jednotlivé formy nedovoleného omezování hospodářské soutěže (dohody omezující soutěž, zneužívání dominantního postavení a kontrola koncentrací). Autorky

rozebírají vztah soutěžního práva a Aktu o digitálních trzích a poukazují na případné aplikační problémy, které může uplatňování DMA přinést (zejména v návaznosti na zásadu ne bis in idem). - Poznámky.

Jan Kupčík

Působnost zákona o prověřování zahraničních investic

Právní rozhledy, Sv. 31, (2023) č. 21, s. 733-737

Příspěvek seznamuje s českým režimem prověřování zahraničních investic, nastoleným zákonem č. 34/2021 Sb., o prověřování zahraničních investic, a zamýšlí se nad některými teoretickými otázkami, které se významně odrážejí v praxi. Jedná se zejména o rozsah územní a věcné působnosti zákona o prověřování zahraničních investic. Autor nahlíží na územní působnost prověřovacího mechanismu pohledem cíle zákona, perspektivou osoby zahraničního investora a cílové osoby nebo věci. Věnuje se rovněž problematice věcné působnosti a nepřímých investic. V té souvislosti upozorňuje na rozsudek SDEU ve věci Xella (C-106/22) z července 2023 a posuzuje jeho dopad na český prověřovací mechanismus. - Poznámky.

Vojtěch Wolf

Směrnice o ochraně proti kyberhrozbám vyjde firmy na desítky miliard korun

Právní rádce, Sv. 31, (2023) č. 12, s. 8-9

Článek zvažuje předpokládané náklady na implementaci evropské směrnice o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně kybernetické bezpečnosti v Unii (NIS2) pro povinné subjekty v ČR. Rozšířená evropská regulace se týká podniků s více než 50 zaměstnanci, nebo obratem či bilanční sumou roční rozvahy 10 milionů eur. Dle struktury české ekonomiky se na její požadavky musí chystat hlavně průmysl, zdravotnictví, ale i bankovníctví a finančnictví, výrobci farmaceutických výrobů, vodohospodáři a provozovatelé datových center či sítí pro doručování obsahu. Počet registrovaných kyberincidentů se v české společnosti stále zvyšuje a podniky kybernetickým hrozbám často podléhají. -- Podrobněji k sankcím za porušení NIS 2 viz s. 10-11.

Unijní spolunormotvůrci uzavřeli konečnou dohodu o úpravě právního rámce pro digitální identitu

Právní rozhledy, Sv. 31, (2023) č. 22, příl. Legislativa, s. i-ii

Rada (EU) a Evropský parlament dosáhly v listopadu 2023 konečné dohody o revizi právního rámce pro digitální identitu v EU. Jde o významný posun k digitalizaci veřejných služeb v návaznosti na politický program Digitální dekáda 2030. Cílem revize nařízení eIDAS, a současně klíčovým prvkem jeho změny, je úprava zavedení tzv. evropské peněženky digitální identity. Ta bude fungovat v podobě mobilní aplikace a umožní vzdálený přístup k veřejným a soukromým online službám v celé Evropě. V článku je podrobně představen obsah návrhu revidovaného nařízení eIDAS.

Petr Záborský

Zneužití hromadné žaloby a obrana proti němu

Jurisprudence, Sv. 32, (2023) č. 4, s. 25-32

Autor rozebírá problematiku vybraných možných rizik a potenciální způsoby zneužití institutu hromadného občanského soudního řízení v souvislosti s navrhovanou právní úpravou hromadných žalob v Česku. Charakterizuje obecné obavy ze zneužití hromadné žaloby, z medializace řízení, ze zpřístupnění dokumentů a ohrožení obchodního tajemství či jiných důvěrných informací. Návazně objasňuje způsoby obrany proti zneužití, které jsou obsaženy v aktuální verzi návrhu zákona upravujícího hromadné řízení. Vysvětluje podmínky, které jsou kladeny na osobu žalobce a povinné zastoupení; dvoukrokovost řízení, které cílí na odfiltrování hromadných žalob nespĺňujících zákonné podmínky a zabránění případným negativním důsledkům šikanózních a účelových žalob. Zdůrazňuje rovněž významnou roli soudu při posouzení hromadných žalob, možnost předběžných opatření proti způsobu zveřejňování informací o probíhajícím řízení i úlohu nákladů hromadného řízení. - Poznámky. -- Návrh zákona o hromadném občanském řízení soudním je obsahem sněmovního tisku č. 523.

Statistika. Demografie. Sociologie

Thomas Sigmund

64 Prozent der Deutschen wollen feste Mietpreise

64 procent Němců chce fixovanou výši nájmu

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 247 (21.12.2023), S. 8

Stručný přehled vyhodnocení průzkumu veřejného mínění „Freiheitsindex“, zpracovaného společností Media Tenor a Institut für Demoskopie Allensbach (IfD). Průzkum zjišťoval preference německých respondentů při srovnání tržního, sociálně tržního a socialistického/komunistického systému. Tržní systém v preferencích jasně dominuje, 64 % respondentů však požaduje státem stanovené výše nájmu a 46 % řízené ceny základních potravin. Pouze 40 % respondentů také uvedlo, že mají pocit možnosti svobodného vyjádření svého politického názoru. Článek též stručně zmiňuje komentář společnosti Media Tenor k rozdílu mezi postojem k tržní ekonomice a k státem fixovaným cenám.

Hakki Çiftçi, Cevat Bilgin, Handan Kaynar Bilgin

Effects of demographic change on economic growth : a panel ARDL approach for selected OECD countries [elektronický zdroj]

Vliv demografické změny na hospodářský růst : aplikace panelové metody odhadu ARDL na vybrané země OECD

Prague economic papers, Vol. 32 (2023), No. 6, p. 589-607

Autoři v příspěvku analyzují vliv demografické změny na hospodářský růst v letech 1970-2021 ve vybraných vyspělých státech. Pracují se třemi indexy závislosti (child dependency ratio, old-age dependency ratio, age dependency ratio) a odhadují čtyři modely prostřednictvím metody ARDL (AutoRegressive Distributed Lag). Je zjištěno, že indexy závislosti ovlivňují hospodářský růst negativně, podíl populace v produktivním věku naopak pozitivně. Demografická změna, která zvyšuje index závislosti a zároveň snižuje podíl osob v produktivním věku, dlouhodobě ovlivní ekonomický růst negativně. - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2024/01/PEP_6_2023-589-607.pdf

How to detoxify migration politics

Jak pojmut migrační politiku konstruktivně

The Economist, Vol. 449, (2023) No. 9377, p. 11

Článek popisuje současné vyhocené a emotivní diskuze o migraci, a to na různých stranách politického spektra (populistické levice i pravice), a vyzývá k tomu, aby se o migraci jednalo "s chladnou hlavou". Většina lidí se stěhuje do zahraničí dobrovolně (ne z důvodu válečného konfliktu) a od 60. let minulého století se podíl lidí na světě žijících mimo rodnou zemi změnil jen nepatrně. Počet lidí, kteří byli nuceni se vystěhovat, se sice v poslední dekádě zvýšil z 0,6 % v r. 2012 na 1,2 % v r. 2022, stejně jde ale o pouhý zlomek počtu uprchlíků po 2. světové válce. Varování, že by uprchlíci mohli představovat pro rozvinuté země závažnou hrozbu, jsou pravděpodobně nadnesená. Migrace přitom může být prospěšná nejen pro samotné přistěhovalce, ale i pro země, které je přijímají (přitahování talentů, řešení problémů s ubývajícími pracovníky na pracovním trhu, růst HDP).

Pierre Farineau

Italy and its demographic challenge

Itálie a její obtížná demografická situace

Trésor-economics, No. 335 (2023), p. 1-9

Itálie je co do počtu obyvatel třetí největší členská země Evropské unie. Od r. 2014 však počet obyvatel klesá - v r. 2070 by tak mohl činit pouhých 47 milionů oproti 60 milionům v r. 2014. Populace stárne a nepříznivý trend nemůže zvrátit ani migrace. Nynější demografická situace brzdí hospodářský růst (ovlivňuje participaci na trhu práce i investice a produktivitu) a vytváří tlak na veřejné finance. Zda pomohou dosud představené reformy (reforma trhu práce, prorodinná politika, selektivní migrace), zatím není jisté. - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2023/12/Tresor_economics_335_2023.pdf

Účetnictví

Richard Stiebal

Empirická analýza použití SASB standardů pro ESG reporting v Evropě [elektronický zdroj]

Český finanční a účetní časopis, Sv. 18 (2023), č. 1, s. 5-23

Autor v příspěvku analyzuje vykazování nefinančních informací podle standardů SASB (Sustainability Accounting Standards Board), zamýšlených původně pro americké prostředí, v Evropě. Pomocí vzorku 110 evropských firem z různých odvětví autor dochází k závěru, že podniky požadavky SASB ve svém vykazování do značné míry naplňují. Nejvíce pak zveřejňují informace z oblasti životním prostředí. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.cfuc.579>

Libor Vašek

Koncepce a úprava leasingu v IFRS inspirací pro změny v české účetní legislativě

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2023, č. 3, s. 34-42

S ohledem na specifika leasingových smluv jsou v rámci IFRS vytvořena samostatná účetní pravidla pokrývající zachycení jakýchkoliv smluv, jejichž předmětem je prvotně nájem aktiva. V lednu 2016 byl vydán nový standard IFRS 16 Leasingy, který nabyl účinnosti 1.1.2019 a přinesl výraznou změnu ve vykazování leasingů v účetní závěrce nájemce. Článek přibližuje koncepci a z ní vyplývající pravidla a postupy pro zachycení nájemních smluv v účetní závěrce společnosti - nájemce dle IFRS 16. Je příspěvkem k diskusi ohledně podoby české zjednodušené úpravy leasingu v novém zákoně o účetnictví pro mikro a malé účetní jednotky. - Poznámky.

Simona Pacáková

Nařízení MiCA je realitou : připravme se na poctivé a věrné vykazování kryptoaktiv v účetnictví a zdaňování transakcí s kryptoaktivy.(1. část)

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2023, č. 3, s. 48-53

V červnu 2023 bylo zveřejněno nařízení č. 2023/1114 o trzích kryptoaktiv (Markets in Crypto-Assets, MiCA), které zavádí jednotné regulace do dosud neregulovaného sektoru kryptoaktiv. Autorka se zamýšlí nad dopadem nařízení MiCA na účetní a daňovou praxi. Nejprve se věnuje výkladu terminologie nařízení a jeho obsahu (DLT technologie, blockchain, validátoři, typy kryptoaktiv, fiat měna, stablecoiny, elektronické peněžní tokeny, vydavatel kryptoaktiv, vykazování kryptoaktiv, aj.). Zmiňuje české právní předpisy a judikáty, jenž se vztahují ke kryptoaktivům (nebo virtuálním aktivům) v souvislosti s účtováním či zdaňováním. Dále přibližuje problematiku účetního vykazování kryptoaktiv, jejich oceňování a zdaňování transakcí s kryptoaktivy. -- Více k regulaci MiCA viz Profi poradenství a finance č. 10/2023, s. 58-59.

Hana Kubcová, Václav Tittelbach

Požadavky na vykazování informací o udržitelnosti od roku 2024 v souladu s tematickými standardy ESRS E pro oblast životního prostředí

Daně a právo v praxi, Sv. 28, (2023) č. 12, s. 22-30

Článek seznamuje s požadavky tematických standardů ESRS E pro vykazování informací z environmentální oblasti. Z hlediska jejich působnosti se jedná o odvětvově agnostické standardy, které se vztahují na všechny podniky bez ohledu na to, v jakém odvětví podnik působí. Zabývají se tématem udržitelnosti v oblasti životního prostředí, jsou strukturovány do témat, dílčích témat a případně podtémat. Autor detailně popisuje cíle a požadavky environmentálních standardů ESRS E1 - E5 (E1 – Změna klimatu; E2 – Znečištění; E3 – Vodní a mořské zdroje; E4 – Biologická rozmanitost a ekosystémy; E5 – Využívání zdrojů a oběhové hospodářství).

Libor Vašek

Seznamte se s funkční měnou v novele zákona o účetnictví

Auditor, Sv. 30, (2023) č. 9, s. 9-13

Součástí tzv. konsolidačního balíčku je také nová úprava vedení účetnictví v cizí měně, jehož základní podmínkou je zavedení institutu funkční měny do českých účetních předpisů. Článek přibližuje vymezení funkční měny a úpravu vedení účetnictví ve funkční měně v ČR. Autor rozebírá pojetí funkční měny v IFRS, vztah funkční měny vs. skupiny a sestavení konsolidované účetní závěrky a možnost

stanovit si za funkční měnu cizí měnu označenou jako hyperinflační. Dále se zabývá změnou funkční měny a přibližuje postup při změně měny účetnictví v novele českých účetních předpisů. - Poznámky.

Jiří Koch

Vedení účetnictví pobočky zahraniční osoby

Finanční, daňový a účetní bulletin, Sv. 31, (2023) č. 4, s. 30-43

Příspěvek se věnuje zejména účetní stránce podnikání formou pobočky ve vazbě na obchodní právo a daňové souvislosti podle českého práva. Autor se zaměřuje na zahraniční osoby podnikající v ČR prostřednictvím pobočky a na pobočky českých podniků v zahraničí. Věnuje se problematice zahraniční osoby jako účetní jednotky, vedení účetnictví odštěpného závodu, okamžiku uskutečnění účetního případu, způsobům zveřejňování i ověřování účetní závěrky auditorem. Návazně rozebírá odštěpný závod z daňového pohledu, rozdíl mezi odštěpným závodem a stálou provozovnou a základ daně z příjmů u stálé provozovny. Dále přibližuje problematiku vedení účetnictví zahraniční organizační složky, přepočtu majetku a závazků v cizí měně, účetních dokladů a vedení účetnictví ve funkční měně.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Auditor

Sv. 30, (2023) č. 9

Seznamte se s funkční měnou v novele zákona o účetnictví (s. 9-13); Cizoměnová aktiva a dluhy a související přístup ke kurzovým přepočtům (s. 14-17); Možnost vylučování některých výsledkových kurzových rozdílů ze základu daně z příjmů (s. 18-22); ISQM 1 aneb jak být zdravý (s. 23); Desatero pro monitoring implementace ISQM 1 u malých a středních auditorských praxí (s. 23-24); Stanoviska Výkonného výboru Komory auditorů ČR (s. 25-26); Vyhodnocení systému řízení kvality dle ISQM 1 již do 15. prosince 2023 (s. 26-28); Byla zveřejněna nová ukázka ze spisu – Test účetních zápisů (s. 29); Automatizované nástroje a techniky v auditu – provádění postupů hodnocení rizik v souladu se standardem ISA 315R (s. 30-31).

Účetnictví nevydělečných organizací a obcí

Sv. 2023, č. 4

Když účtuje stát - rozhovor s L. Veiserem ze státního podniku Státní pokladna Centrum sdílených služeb (s. 2-3); Komplexní přehled údajů předávaných do Centrálního systému účetních informací státu včetně legislativních, technických a kontrolních aspektů (s. 4-12); Automatizace účetnictví (s. 13-20); Porušení rozpočtové kázně z důvodu diskriminačních požadavků při zadávání veřejné zakázky - judikát 3 Afs 110/2021-50 (s. 21-23); Likvidace nestátních neziskových organizací - právní, účetní a daňové souvislosti (s. 24-34); Učtování dlouhodobého majetku neziskovou organizací (s. 35-42); Zvířata a účetnictví (s. 43-45).

Veřejná správa

Daniel Gerson

A framework for working effectively across public agencies [elektronický zdroj]

Rámec pro efektivní práci napříč institucemi veřejné správy

OECD journal on budgeting, Vol. 23 (2023), No. 2, 44 p.

Článek předkládá otázky, které je nutné zvážit při zahajování různých meziresortních projektů a iniciativ. V několika podkapitolách jsou nastíněny přínosy a náklady těchto iniciativ; prvky, které je potřeba zvážit při hodnocení; různé modely fungování napříč čtyřmi dimenzemi (řízení, mandát a vůdcovství; lidé; financování; monitorování výkonu) a podpůrné prvky. Článek je proložen případovými studiemi meziresortních iniciativ a jejich nastavení z několika zemí (Rakousko, Kanada, Norsko a další). V praxi se jednalo např. o norský projekt na podporu duševního zdraví mládeže, nebo o rakouskou strategii adaptace na klimatickou změnu. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1787/c6b0d3a7-en>

Dominik Vítek, Kryštof Lédl

Jak na nákup cloudových služeb ve veřejné správě od 1.1.2024?

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 11, (2023) č. 6, s. 14-17

Od 1. ledna 2024 se v plné míře uplatňují pravidla pro využívání služeb cloud computingu vyplývající ze zákona o informačních systémech veřejné správy a jeho prováděcích vyhlášek (cloudové vyhlášky č. 316/2021 Sb., 315/2021 Sb. a 190/2023 Sb.). Podle tohoto zákona platí, že orgány veřejné správy mohou využívat pouze služby cloud computingu zapsané v katalogu cloud computingu, spravovaném Digitální a informační agenturou (DIA). Článek přibližuje zápis poskytovatele a cloudových služeb do uvedeného katalogu, povinnosti veřejné správy při zabezpečení cloudových služeb (bezpečnostní požadavky) a dále rozebírá dopad cloudových vyhlášek do zadávání veřejných zakázek. Autoři zvažují, jak ovlivní nová pravidla pro využívání služeb cloud computingu ze strany orgánů veřejné správy zadávací řízení a stanovení zadávacích podmínek. -- K tématu cloud computing ve VZ viz také Veřejné zakázky č. 6/2023, s. 38-41.

Nikola Slezáčková

Porušení rozpočtové kázně z důvodu diskriminačních požadavků při zadávání veřejné zakázky

Účetnictví nevýdělečných organizací a obcí, Sv. 2023, č. 4, s. 21-23

Představení rozsudku Nejvyššího správního soudu č. 3 Afs 110/2021-50, který se týká porušení rozpočtové kázně kvůli porušení podmínek smlouvy o poskytnutí dotace a porušení zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. Autorka cituje příslušná legislativní ustanovení a popisuje daný případ. Ministerstvo financí rozhodlo o dodatečném odvodu pro město Hluboká nad Vltavou kvůli porušení rozpočtové kázně. Poté následovala kontrola, která zjistila porušení zákona o veřejných zakázkách, město ale reagovalo žalobou ve snaze zrušit rozhodnutí ministerstva. Následně se město ještě obrátilo na NSS, ten kasační stížnosti částečně vyhověl. Dle rozsudku došlo ke skryté diskriminaci, ale nedošlo k porušení rozpočtové kázně a nebyly tedy splněny podmínky pro uložení odvodu ze strany MF.

Tomáš Kruták

Právní aspekty PPP projektů v dopravní infrastruktuře

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 11, (2023) č. 6, s. 4-7

V blízké budoucnosti lze očekávat realizaci nových PPP projektů v oblasti dopravní infrastruktury. Článek se zaměřuje na postupný vývoj právního rámce pro realizaci PPP projektů v ČR a uvádí, že výsledkem poměrně komplikovaného vývoje se stalo zjednodušení tohoto rámce. Autor vysvětluje současnou právní úpravu pro dálniční a silniční stavby a zdůrazňuje, že úprava koncesionářské smlouvy se zachovala v zákoně o pozemních komunikacích. Objasňuje rovněž význam a vztah právní úpravy koncesionářské smlouvy k úpravě zadávání veřejných zakázek a koncesí obsažené v ZZVZ. -- Viz také rozhovor na s. 8-13. - Více k praxi PPP projektů v Česku viz Právní rádce č. 12/2023, s. 20-24.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Egovernment : elektronizace veřejné správy

Sv. 2023, Ročenka

The BEST 2023: Přehled nejzajímavějších projektů elektronizace veřejné správy v ČR - centrální projekty, projekty krajů, projekty měst a městských částí, projekty obcí (s. 6-105).

Moderní obec : odborný časopis pro veřejnou správu

Sv. 29, (2023) č. 12

Ozdravný balíček míří na Pražský hrad (s. 21); Chystá se cesta pro snadnější realizaci komunitních energetických projektů (s. 21); Zahajuje unikátní výzva na podporu zakládání energetických společenství (s. 22); Pravidlo rozpočtové odpovědnosti: jak funguje v praxi a má smysl sledovat jeho dodržování obcemi? (s. 24-25); Světem deficitů veřejných rozpočtů - vzdělávací materiál NRR (s. 26); Staví se rekordní délka nových úseků dálnic, napřesrok se jich otevře téměř sto dvacet kilometrů (s. 34); Připravovaný zálohový systém obcím vykompenzuje výpadky od obalové společnosti, tvrdí MŽP (s. 35-36); Rozbory směsného odpadu z obcí v roce 2022: polovina by šla ještě dotřídit! (s. 40-41); Slovenské samosprávy po zavedení zálohování šetří náklady na čištění veřejných prostranství a skládkování (s. 42-43); Jaké jsou plány Prahy na snížení skleníkových plynů? (s. 50); Spolupráce obcí a hazardního průmyslu. Nevzdáme to! (s. 60-61); Aktuálně k živnostenskému podnikání (1) (s. 67-69).

Veřejné finance. Rozpočet

Brake failure : Germany

Selhání brzdy : Německo

The Economist, Vol. 449, (2023) No. 9374, p. 23-24

Německý Ústavní soud svým listopadovým rozhodnutím znemožnil německé vládě využít prostředky z fondu určeného původně na boj s pandemií na jiné účely (např. boj s klimatickou změnou). Soudní rozhodnutí vyvolává rozpor v německé vládní koalici, kdy Zeleným budou tyto prostředky chybět na transformaci ekonomiky a strana FDP naopak tlačí na dodržování dluhové brzdy. Článek popisuje tuto nezáviděníhodnou situaci a zároveň stručně nastiňuje různá řešení, která se nyní německé vládě nabízejí a z nichž žádné není zcela ideální.

Rafal Chmura

Determinants of public investments in the EU countries : role and importance of fiscal rules

Determinanty veřejných investic v zemích EU : funkce a význam fiskálních pravidel

Finance a úvěr, Vol. 73, (2023) No. 4, p. 351-374

Studie si klade za cíl definovat faktory, které určují výši veřejných investic v zemích EU, a ověřit hypotézu o negativním dopadu fiskálních pravidel na veřejné investice. Dochází k závěru, že nejvýraznější dopad na omezení veřejných investic mají opatření typu dluhové brzdy. Poukazuje na význam veřejných investic pro hospodářské oživení v kontextu debaty o reformě fiskálního rámce EU. - Poznámky.

Bundesministerium der Finanzen

Ergebnisse der Steuerschätzung vom 24. bis 26. Oktober 2023

Výsledky daňových odhadů z 24. až 26. října 2023

Monatsbericht des BMF, Jg. 2023, Nr. 11, S. 8-19

Ve dnech 24.-26. října 2023 zasedala v Postupimi pracovní skupina Spolkového ministerstva financí „Steuerschätzungen“ k odhadu daňových příjmů spolku, jednotlivých spolkových zemí a obcí. Předmětem bylo období 2023-2027 s analýzou faktorů ovlivňujících vývoj HDP, daní z příjmů fyzických a právnických osob, korporátních daní a daní z obratu. Příspěvek dále přináší srovnání s loňským zasedáním. - Poznámky.

Sean Dougherty and Christian Morabito

Financing and delivering early childhood education and childcare across levels of government

[elektronický zdroj]

Financování a poskytování raného vzdělávání a péče o děti napříč různými úrovněmi státní správy

OECD journal on budgeting, Vol. 23 (2023), No. 2, 25 p.

Studie OECD analyzuje dostupnost a financování zařízení raného vzdělávání a péče v zemích OECD (včetně ČR). Dostupnost zařízení pro péči o nejmenší děti přispívá k lepším vzdělávacím výsledkům dětí a v budoucnu i vyšším výdělkům, a to zejména u znevýhodněných skupin. Součástí studie jsou i doporučení do budoucna (posílit financování této oblasti, jaké nastavit modely financování, posílení dostupnosti zařízení např. odvozením výše poplatků od příjmu rodičů, aj.). - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1787/7bd38503-en>

Scherie Nicol and Jihyun Kim

Gender budgeting and intersectionality [elektronický zdroj]

Genderové rozpočtování a průřezovost

OECD journal on budgeting, Vol. 23 (2023), No. 2, 19 p.

Studie navrhuje rozšířit tzv. genderové rozpočtování o další aspekt - zohlednění dalších prvků identity jedince, jako např. zdravotního postižení, etnicity, věku, víry a dalších. Na rozdíl od tzv. equality budgeting (funguje např. v Irsku) ale genderový aspekt stále zůstává jako ústřední. Cílem je odstranit či zmírnit tzv. genderovou mezeru (gender gap). Součástí studie je několik informačních boxů, které popisují tuto praxi v různých zemích OECD (v Kanadě, Velké Británii či Austrálii). - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1787/ffdf0ba7-en>

M. Greive, J. Hildebrand, J. Olk, T. Sigmund

Haben Scholz und Habeck Lindner ausgetrickst? : Haushalt

Přelstili Habeck a Scholz ministra financí Lindnera? : rozpočet

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 243 (15.12.2023), S. 8-9

Bližší pohled na německou vnitropolitickou debatu k budoucnosti dluhové brzdy a právně-politickým otázkám uvolňování zvláštních finančních prostředků. Článek se blíže zabývá rolí ministra financí Ch. Lindnera, kancléře O. Scholze a vicekancléře R. Habecka ve vyjednávání o finančních prostředcích na další pomoc Ukrajině a souvisejícím nákladům. Podrobněji se také věnuje stranické rovině sporu.

Guillaume Clavères

Interest rates, growth and public debt sustainability

Úrokové sazby, hospodářský růst a udržitelnost veřejného dluhu

Trésor-economics, No. 334 (2023), p. 1-11

Příspěvek analyzuje faktory, které ovlivňují dlouhodobou udržitelnost veřejných dluhů, a krátce také hodnotí vývoj těchto faktorů ve Francii i dalších vybraných rozvinutých zemích. Dlouhodobá trajektorie dluhu se odvíjí od fiskální politiky a rozdílu mezi úrokovou sazbou a tempem růstu HDP. Ve Francii a dalších rozvinutých zemích rozdíl mezi úrokovou sazbou a tempem růstu kolísá a od přelomu tisíciletí se ze strukturálních důvodů snížil (příčinou jsou nadměrné úspory a nízké úrokové sazby). V některých vyspělých zemích by mohl být tento rozdíl opět kladný, a to kvůli faktorům, které brzdí hospodářský růst a kvůli zvýšeným úrokovým sazbám. Číslo je nicméně nutné posuzovat opatrně, v případě existence primárního deficitu například ke zkrocení dluhu nestačí, aby byl rozdíl mezi úrokovou sazbou a tempem růstu záporný. - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2023/12/Tresor_economics_334_2023.pdf

Martin Dítě, Aneta Jirešová

Jak úspěšné bylo čerpání strukturálních fondů 2014-2020?

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 11, (2023) č. 6, s. 57-60

Příspěvek informuje o úspěšnosti čerpání prostředků ze strukturálních fondů v dotačním období 2014-2020 k 31.8.2023 ze strany České republiky. Uvádí, že celková alokace pro ČR je zatím vyčerpána pouze z 93,4 % a uznané náklady z nákladů alokovaných ve smlouvách činí v průměru necelých 85 %, což může svědčit o příliš tvrdě a rigidně nastavených podmínkách výzev. Je zdůrazněno, že riziko nedočerpání alokace v řádu desítek miliard je reálné. Dále je přiblížen vývoj výzev v rámci strukturálních fondů 2021-2027 a Národního plánu obnovy 2021-2024. Tabulka ukazuje vybrané očekávané výzvy vyhlášené do konce r. 2023 z dotačního období 2021-2027 (OP technologie a aplikace pro konkurenceschopnost; OP Jan Amos Komenský; OP zaměstnanost+; OP životní prostředí; Integrovaný regionální operační program).

Delphine Moretti, Anne Keller and Marco Majercak

Medium-term and top-down budgeting in OECD countries [elektronický zdroj]

Střednědobé rozpočtování a rozpočtování "shora dolů" v zemích OECD

OECD journal on budgeting, Vol. 24 (2023), No. 3, 25 p.

Studie vychází z předběžných závěrů Průzkumu OECD o rozpočtových rámcích z r. 2023 (OECD SBO Survey on Budget Frameworks) a zkoumá vybranou rozpočtovou praxi členských zemí OECD (přípravu rozpočtu shora dolů a střednědobý rozpočtový proces). Při pandemii covid-19 došlo v některých zemích k opuštění této praxe a používaly se automatické stabilizátory a nouzové výdaje, čímž se prohloubilo zadlužení. Revizi předpandemických rozpočtových rámců provedl pouze omezený počet zemí. V příspěvku jsou nejprve představeny oba pojmy (střednědobý rozpočtový proces, příprava rozpočtu shora dolů), dále jsou vysvětleny pojmy fiskální cíle, fiskální pravidla a ekonomické předpoklady (fiscal objectives, fiscal rules, economic assumptions) a je prezentováno samotné hodnocení. Studie se rovněž věnuje odhadům budoucích výdajů během několikaletého období za předpokladu neměnnosti vládních programů a politik ("baselines") a výdajovým stropům. V závěru jsou formulována konkrétní doporučení, jak posílit střednědobý rozpočtový proces i rozpočtování shora dolů. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1787/39425570-en>

Delphine Moretti

Rise of non-standard policy instruments : can budgeting catch up? [elektronický zdroj]

Vzestup nestandardních nástrojů hospodářské politiky : nezůstane rozpočtový proces pozadu?

OECD journal on budgeting, Vol. 23 (2023), No. 3, 18 p.

Studie upozorňuje na vzestup nestandardních nástrojů hospodářské politiky, jako jsou půjčky a garance, které v mnohých zemích nepodléhají stejnému dohledu, jako např. rozpočtové výdaje. Tyto nástroje přitom vytvářejí budoucí náklady, vzniká tak riziko odchylek od střednědobých výdajových plánů a rozpočtový proces není transparentní. Příspěvek mj. uvádí, jak k podobným nástrojům v rámci rozpočtového procesu přistupovat (přístupy při odhadu nákladů půjček a garancí, související metodické otázky, nároky na data) a jaká by měla být role úřadů a osob odpovědných za tvorbu rozpočtu. Stručně jsou představeny a citovány zkušenosti z USA, Švédska a dalších vyspělých zemí. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1787/b58f0956-en>

Martin Fassman

Stanovisko ČMKOS k návrhu státního rozpočtu ČR na rok 2024

Sondy, Sv. 2023, č. 10, s. 10-13

Článek shrnuje stanovisko odborové centrály ČMKOS k návrhu státního rozpočtu ČR na r. 2024. Autor se nedržíve kriticky vyjadřuje k návrhu konsolidačního balíčku a uvádí, že z návrhu státního rozpočtu a rozpočtové dokumentace je zřejmé, že rozpočet tzv. napravující veřejné finance je ve svých opatřeních zjevně nekonzistentní a s deklarovaným cílem se míjí. Uvádí, že při současném směru rozpočtové, měnové i hospodářské politiky hrozí ČR zřetelné riziko stagflace - uzavření ekonomiky v pasti minimálního růstu kombinovaného s dalším růstem inflace. Autor identifikuje proinflační impulzy, rozebírá očekávaný vývoj spotřebitelských cen i mezd a upozorňuje na pravděpodobný pokles reálných mezd v r. 2024.

Dietmar Neuerer

Steuern und Gebühren : was 2024 teurer wird

Daně a poplatky : co v roce 2024 zdraží

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 250 (28.12.2023), S. 6-7

Stručný nástin plánovaných změn daňového mixu na úrovni německé spolkové vlády, spolkových zemí a na komunální úrovni. Zvýšení rozpočtových příjmů prostřednictvím zvýšení výběru daní a odvodů je reakcí na rostoucí náklady zejména na komunální úrovni.

Christopher Erceg, Andrea Prestipino, Andrea Raffo

Trade policies and fiscal devaluations

Obchodní politiky a fiskální devalvace

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 15, (2023) No. 4, p. 104-140

Článek zkoumá fiskální devalvace, které zahrnují buď zvýšení dovozních cel a exportních dotací (IX) nebo zvýšení DPH a snížení daní z mezd (VP), a jejich stimulační efekt v situaci fixního směnného kurzu, srovnatelný s měnovou devalvací. Výzkum ukazuje, že pokud se očekává zrušení těchto politik a daně jsou plně promítány do cen, má VP politika spíše kontrakční účinky a IX poskytuje mírný impuls. Studie na modelu DSGE zkoumá reakci německé ekonomiky na fiskální reformu v r. 2007 a dochází k závěru, že politika VP vedla ke sníženému výkonu ekonomiky, zatímco IX měla omezený efekt na celkovou poptávku a výstup. Tato zjištění vyvolávají pochybnosti o účinnosti fiskálních devalvací jako nástroje cyklické stabilizace, když je měnová politika omezená. - Poznámky.

Michael Kohajda

Vybrané aspekty konsolidace státního rozpočtu České republiky v roce 2023

Daně a finance, Sv. 31, (2023) č. 1-4, s. 40-42

Přehled nejdůležitějších opatření ke konsolidaci veřejných financí provedených zákonem č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů (konsolidační balíček). Autor stručně zdůvodňuje přijatá opatření ke snižování deficitního hospodaření státního rozpočtu ČR a seznamuje se změnami s ohledem na systematiku zásahů do daňového systému. Uvádí, že u změn daní a ostatních povinných plateb, které jsou příjmem státního rozpočtu, se očekává zvýšení daňového výnosu, a to s výjimkou DPH (u ní je pokles o cca 6 mld. Kč důsledkem spojení dvou snížených sazeb do sazby 12 %). - Poznámky.

Martin Greive, Carsten Volkery

Wie sicher ist die Euзо-Zone jetzt? : Schuldenregeln

Jak jistá je teď eurozóna? : dluhová pravidla EU

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 248 (22.12.2023), S. 10-11

Bliže ke schválené reformě Paktu stability a růstu, jehož pravidla pro kontrolu a redukci veřejného dluhu byla od začátku pandemie koronaviru až do počátku r. 2024 dočasně pozastavena. Nová podoba zahrnuje progresivní pravidla pro redukci dluhu (země s veřejným dluhem nad 60 % HDP sníží zadlužení o 0,5 % ročně, země s dluhem nad 90 % HDP o 1 % ročně), systém investičních pobídek, individuální plány oddlužení, pravidlo „bezpečnostního polštáře“ (definovaný odstup od horní hranice zadlužení) a vylepšená pravidla vymáhání. Reforma je terčem kritiky kvůli potenciální neefektivitě a kompromisní povaze. -- Viz též komentář na s. 17.

Zdravotnictví

Camila Vammalle, Caroline Penn and Chris James

Applying good budgeting practices to health [elektronický zdroj]

Aplikace dobré rozpočtové praxe ve zdravotnictví

OECD journal on budgeting, Vol. 23 (2023), No. 2, 35 p.

Studie OECD představuje pozitivní příklady rozpočtové praxe ve zdravotnictví. Autoři zohlednili specifika přípravy rozpočtu v tomto odvětví - se sektorem zdravotnictví je spojena větší míra nejistoty, dotýká se mnoha zainteresovaných skupin (stakeholders), v některých zemích je rozpočet zdravotnictví zcela oddělen, rozpočty ve zdravotnictví rostou ve většině zemí rychleji než HDP a prudce se zvyšují potřeby financování. Studie informuje o financování zdravotnictví v době krize, představuje současné trendy (zda znovu nastanou úsporná opatření), věnuje se dlouhodobým prognózám a střednědobým rozpočtům, uvádí rozpočtovou praxi v zemích OECD a popisuje, jak propojit návrh rozpočtu s výsledky. Součástí příspěvku je řada informačních boxů s příklady z rozvinutých zemí (z USA, Norska, Francie a mnoha dalších států). - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1787/b280297f-en>

Životní prostředí

Petr Koubovský

Co nového na poli přeshraničních transakcí aneb jak na implementaci a reporting uhlíkového cla

Daně a právo v praxi, Sv. 28, (2023) č. 12, s. 31-33

Článek představuje evropské nařízení na zavedení mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích (carbon border adjustment mechanism, CBAM). Jde o zavedení tzv. uhlíkového cla z dovážených surovin a výrobků, jejichž výroba je spojena s emisemi velkého množství skleníkových plynů. Uhlíkové clo doplní současný systém obchodování s emisními povolenkami v EU. Dovozy budou muset nakupovat tzv. CBAM certifikáty, jejichž cena bude odvozena od evropských emisních povolenek. Cílem CBAM je podpořit ekologičtější výrobu na celém světě, zabránit evropským výrobcům v přesunu výroby do zemí s nižšími ekologickými standardy a zajistit firmám i větší konkurenceschopnost. Autor rozebírá, koho se CBAM reálně týká, na jaké produkty se reporting vztahuje, jaká je forma reportingu a jaké jsou časové lhůty i možné sankce v případě jejich neplnění.

Pilita Clark, Jamie Smyth

The COP28 commitments that really count

Závazky z Konference OSN o změně klimatu 2023, na kterých skutečně záleží

Financial Times, Vol. 2023, No. (16.12.2023), p. 6

Na Konferenci OSN o změně klimatu v r. 2023 (COP28) byly přijaty tři klíčové závazky pro snížení poptávky po fosilních palivech a eliminaci emisí: snižování emisí 50 hlavními producenty fosilních paliv, trojnásobné zvýšení kapacity obnovitelných zdrojů energie do r. 2030 a zdvojnásobení globální míry zlepšení energetické účinnosti. Přestože závazky představují pokrok, podle Mezinárodní energetické agentury by splnění těchto cílů pokrylo pouze asi 30 % potřebného snížení emisí k dosažení cílů Pařížské dohody. Plný text dostupný z: <http://noviny.mfcr.cz/news/2023/12/16/j8fa23fh0601.htm>

Colette Šinská

Nové nařízení zavádějící mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM) : komplexní regulace s globálními dopady

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2023, č. 3, s. 54-57

Rozdílnými politickými přístupy zemí k řešení klimatické krize a snižování emisí skleníkových plynů vzniká riziko tzv. úniku uhlíku (carbon leakage). K úniku uhlíku dochází, když společnosti usazené v EU přesouvají výrobu doprovázenou velkými objemy emisí skleníkových plynů do zahraničí, aby využily tamních méně přísných pravidel, nebo dovážejí produkty, při jejichž výrobě vzniká více emisí. Evropská unie proto zavedla nařízením č. 2023/956/EU mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM, "uhlíkové clo"). Článek se zaměřuje na jednotlivé aspekty této nové evropské regulace a na její fungování. Přibližuje rozsah dopadu mechanismu CBAM, jeho globální fungování (předpokládá se rozvoj dvoustranné, mnohostranné a mezinárodní spolupráce se třetími zeměmi) v přechodném období i trvalou podobu mechanismu, povinnosti vykazování, stanovení ceny certifikátů i sankce za porušení nařízení CBAM. - Poznámky.

Životní úroveň

Bert Losse, Max Haerder, Florian Kistler, Dennis Pesch

Das Stadtgeheimnis

Tajemství města

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 47, S. 24-33

Velký test měst ukazuje, kde se v Německu nejlépe žije, pracuje a investuje. Kde je největší dynamika vývoje a které město je ekonomicky a ekologicky nejudržitelnější? Co dělají nejdynamičtější a nejúspěšnější metropole správně? Tabulky uvádějí pořadí 71 měst v roce 2023 podle faktorů týkajících se práce, hospodářství, nemovitostí a kvality života.

Ostatní

Heinrich August Winkler ; rozhovor vedli Moritz Koch, Jens Münchrath

"Wir haben es mit einer Weltkrise zu tun"

"Máme co dočínění se světovou krizí"

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 243 (15.12.2023), S. 16-17

Rozhovor s německým historikem H. A. Winklerem. Věnuje se postoji západních demokracií k autoritářským režimům, obdobným tendencím v německé politice (zejm. u AfD) a historickým vlivům na současné postoje představitelů německé politické scény. Dále rozebírá evropské postoje k válce na Ukrajině i k východní Evropě jako celku a možné dopady období sousledných krizí na hospodářství.

Sebastian Matthes

Wo sich die Welt 2024 ändert

Kde se svět v roce 2024 změní

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 243 (15.12.2023), S. 52-54

Komentář šéfredaktora Handelsblattu S. Matthese přináší v 18 bodech osobní pohled na rizika a příležitosti r. 2024 v oblasti technologií, německé domácí i mezinárodní politiky, čínské hospodářské situace, konfliktu liberální demokracie s krajně konzervativními kruhy, možného konfliktu Číny s Tchajwanem, dopadu umělé inteligence na společnost i na ekonomiku a výhledů pro akciové trhy.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 67, (2023) č. 51-52

SVĚT 2024: Lék pro nemocné Česko: nekonzervovat minulost (s. 12-14); Všechno bude zelené. Ale taky pěkně drahé: dekarbonizace vyvolává dodatečné náklady na chytřejší sítě i výstavbu záložních zdrojů (s. 20-22); Energetický trh se připravuje na silnější regulaci (s. 23); Místo nových bytů a kanceláří přibývá bankrotů - stavět se teď nevyplácí (s. 32-34); Právní novinky: rostoucí regulace i větší dohled

státu (s. 36-37); Česko roku 2100: starší a méně zalidněné (s. 40-41); Rok, kdy válku na Ukrajině rozhodne síla ekonomiky, nikoliv vojáci (s. 42-44); Čí bude Gaza a jaký vliv má válka na arabský svět (s. 46-47); Volby, které mají potenciál změnit náš svět (s. 48-50); 1000 let s papírovými penězi (s. 56-57); Příští AI vyrobí léky a ušetří elektřinu (s. 68-70).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 68, (2024) č. 1

Dějiny vzniku kapitalismu. 23. díl: debaty mezi marxisty (s. 8-9); Byznys budoucnosti se bude točit kolem vody ve všech skupenstvích: globální klimatické změny se v příštích dekadách nepodaří zastavit - téma čísla o tom, jak klimatická změna promění Česko (s. 12-17); Vláda jen škrtná a zapomněla na růst. To nejhorší ještě za sebou nemáme - rozhovor s odborovým předákem J. Středulou (s. 18-23); Na daních zaplatí víc všichni, dopad na finanční situaci bude ale různý (s. 24-26); Akciová anketa: Trhy se těší na snižování sazeb a akcie rostou (s. 40-41); Placená dovolená a jiné benefity. Dohodáři od Nového roku posílí - změny zákoníku práce (s. 46-47); Kdo nejvíc zdražoval potraviny - ceny u zemědělců, zpracovatelů a obchodníků - infografika (s. 50).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2023, č. 49

Sníží ČNB sazby ještě v prosinci? (s. 8); Vláda v poločase rozpadu: kabinet Petra Fialy se už dva roky pokouší o reformy, ale zlepšovat život v Česku se mu stále nedaří. Nedůvěra ve vládní snažení je enormní - a to i u vlastních voličů - téma čísla (s. 12-20); Příští stanice v nedohlednu: výstavbu metra D zdržuje podivný konkurenční boj, termín otevření nové linky v roce 2029 je ohrožený - veřejné zakázky (s. 28-31); Když někdejší korporátní hrdinové najedou na ozdravný mód: všimnout si v pravý čas bodu obratu ve vývoji firmy může investorům zajistit mimořádné zisky - ve spolupráci s Financial Times (s. 32-33); Bitva o práci z domova (s. 34-36); Rekordní zlato předznamenává růst mezd v Česku - seriál Kované investice (s. 38); Legendy o Henrym Kissingerovi - ve spolupráci s Financial Times (s. 40-43); Škoda přesunula Superb do Bratislavy: limuzína v Česku uvolní výrobní linky elektromobilům (s. 52).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2023, č. 50-51

Berňák nemůže od policie vyžadovat dopravní záznamy (s. 8); Vcelku štedrý národ: Češi dávají stále větší částky na veřejně prospěšné účely, od vzdělání po kulturu. Ale jen zlomek z nich daruje pravidelně. K firemní kultuře už naopak charita všeho druhu patří - téma čísla (s. 12-23); Akcie místo cihel: někteří čeští dolaroví milionáři se mění z podnikatelů v investory (s. 24-28); Jak dostat ze severu Gazy 900 tisíc bankovek: během záchranné operace Bank of Palestine se podařilo převést bankovky v hodnotě miliardy korun, které mají zmírnit nedostatek hotovosti na jihu země - ve spolupráci s Financial Times (s. 42-43); Promiň, Ameriko, ale Čína je větší ekonomika - ve spolupráci s Financial Times (s. 44); Třetí světová válka: Bude, nebude? - geopolitika (s. 46-50); Investujte jako Buffett do vládních dluhopisů: zdá se, že mezinárodní investoři i "věštec z Omahy" hrozbu bankrotu USA podceňují - seriál Kované investice (s. 56-57); Česko zasáhne smršť. Udržitelnost a EU taxonomie (s. 58-59); Reálný dopad vlny odporu proti ESG - ve spolupráci s Financial Times (s. 60-65); Uspěje nová banka na evropské úrovni? - banka Partners (s. 90).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2024, č. 1-2

Rozpočet skončil schodkem 288,5 miliardy korun (s. 8); Rok 2024: Jak nejlépe investovat: po úspěšném loňském roce dojde na investičním trhu k mírnému útlumu, výrazněji porostou hlavně akcie - téma čísla o investicích do akcií, nemovitostí, komodit, DIP, alternativních investic, umění, knih, kryptoměn a ESG společností (s. 12-45); Doprava 2024: nejen 118 kilometrů nových dálnic (s. 48-50); Nárůst nelegálních přechodů otrásá Spojenými státy: migrace - ve spolupráci s Financial Times (s. 54-59); Kultura čtyřky: od Smetany k profumělci - kultura 2024 (s. 60-64).

Hospodářské noviny

Sv. 67, (2023) č. 237 (8.12.2023)

Hrozí zpoždění jaderného tendru kvůli nejasnostem o počtu nových reaktorů (s. 1-2); Průmyslová výroba v říjnu meziročně stoupla (s. 2); Češi si připlatí za vodu, energie i potraviny. Inflace ještě může překvapit (s. 4); Německo je zmiňované obavami z krize. Šéf "zamrzlé" vlády má přijít s řešením problémů (s. 10).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 238 (11.12.2023)**

Část firem se může osvobodit od povinných auditů. Vláda hodlá změnit definici čistého obratu (s. 3); Benefitový rébus: firmy váhají, kolik účtovat zaměstnancům za podnikovou rekreaci nebo fitness (s. 5); Zpozdilo se rozhodnutí, jak zaplatit Dukovany. Jasně by mohlo být po Novém roce (s. 6); Trh s firmami je na dně. Počet transakcí je jako za hlubokého covidu - rozhovor s M. Linhartem z Deloitte (s. 8-9); ČNB tlumí byrokracii. Má za sebou největší racionalizaci za posledních deset let - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 241 (14.12.2023)**

Stát dosype na dotované zdroje 3,5 miliardy - energeticky náročný průmysl (s. 2); Odstraňování zbytečného papírování vážně. Brzdí ho také spory o povinné audity firem - nový zákon o účetnictví (s. 5); Ještě jednou se svézt na inflační vlně. Chut' firem zdražovat může narazit na neochotu Čechů utrácet (s. 12); Moneta jako první v Česku výrazně zlevňuje hypotéky (s. 12); Rozšíření je mocným nástrojem EU. Jen je třeba použít ho správně - EU a Ukrajina - komentář (s. 16); Žádné manipulace ani dohled. EU dala AI důležité mantinely - komentář k Aktu o umělé inteligenci (s. 17).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 244 (19.12.2023)**

Mírné Euro 7 je o krok blíž. Europoslanci se dohodli s Radou EU (s. 2); Německo přestalo dotovat elektroauta. A hlasy proti zákazu „spalováků“ sílí (s. 7); Česko zažívá boom ve stavbě dálnic. Už na rok 2025 ale chybí desítky miliard – rozhovor s šéfem ŘSD R. Mátlem (s. 8-9); Restriktivní politika centrální banky najednou nikomu nevádí – komentář (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 247 (22.12.2023)**

Poprvé pod Michlem. ČNB snížila základní úrokovou sazbu (s. 2); Beze změn nás brzy bude stát zdravotnictví bilion a půl za rok, říká šéf VZP - rozhovor se Z. Kabátkem (s. 4-5); ČNB zahájila sérii zlevňování peněz, nemovitosti čeká skok - komentář (s. 14); Nová evropská směrnice zpřísňuje oblast kyberbezpečnosti, dotkne se několika tisíc firem - rozhovor s advokátkou B. Vlachovou o směrnici NIS2 (s. 15).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 249 (28.12.2023)**

Rozpočtová dieta. Německo bude šetřit a přitáhne některé daňové šrouby (s. 1-2); Zaměstnanci konečně přestanou chudnout. Co dalšího čeká trh práce v roce 2024? (s. 3); V exekuci je pořád příliš mnoho lidí, stát proto ročně přichází o desítky miliard - rozhovor s R. Háblem (s. 6); Česko čeká střet o eurokomisaře. Dosavadní volba nebyla strategická a padla na poslední chvíli (s. 7); Trh s firmami padal i letos, čeští miliardáři nakupovali hlavně v zahraničí - fúze a akvizice (s. 12-13).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 250 (29.12.2023)**

Končí rok slev. Ceny bytů opět porostou, brzdit je ale budou drahé hypotéky - realitní trh a nájemní bydlení (s. 1-2) a související komentář na s. 14; Nejhorší za 12 let. Hypoteční banky měly mizerný rok, úvěry propadly o čtvrtinu. Nyní doufají v obrát (s. 3); Důchodové spoření se příští rok změní, stát chce motivovat aktivní střadatele. Na co si dát pozor? - DIP a pojištění dlouhodobé péče (s. 6); Jak vidí analytici rok 2024. Potáhnou trhy akcie, komodity, nebo dluhopisy? (s. 9); Podnikatelé čekají v roce 2024 výrazně nižší inflaci (s. 13).

Hospodářské noviny**Sv. 68, (2024) č. 2 (3.1.2024)**

Energetika 2024: méně uhlí, nejistý plyn a v hlavní roli jádro a baterky (s. 1-2); Méně razítek pro stavbu i konec daňových slev. Jaké změny přinese nový rok? (s. 3); Dvoje volby, které mohou změnit svět. Půjde o Green Deal, migraci i bezpečnost (s. 6); Londýnská burza už není, co bývala. Britské akcie ale lákají investory na zajímavé ceny (s. 13); Bitcoin slaví 15 let. Jeho cesta k plnoletosti ale ještě bude dlouhá - komentář (s. 13); Trhy mají jasno, inflace je prý docela mrtvá. Je s ní ale opravdu konec? - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny**Sv. 68, (2024) č. 4 (5.1.2024)**

Rozpočet splnil plánovaný deficit (s. 2) a související komentář na s. 15; Konec otročiny úředníků. Stát rozjel tendr na klíčový systém - software finanční správy ADIS (s. 3); O návratu dobré nálady bych ještě nemluvil. Podstatné je, co budou mít lidé v peněžence - rozhovor s P. Sobiškem, hlavním ekonomem UniCredit Bank (s. 8-9); Kvůli dotaci vydávali fotovoltaiky bez panelů za hotové. Soud rozhodne v kauze z éry solárního boomeru - podpora pro fotovoltaiku z r. 2010 (s. 13); Neprošvihněme znovu vhodnou dobu pro přijetí evropské měny - komentář T. Sedláčka (s. 14).

Účetnictví**Sv. 2023, č. 12**

Účetní závěrka obchodních společností (1. část) (s. 2-9); Časová hodnota peněz a její role při oceňování pohledávek a závazků v účetnictví (s. 10-17); Aplikace časové hodnoty peněz: klíčové výpočty v ekonomii a účetnictví v praxi (s. 18-22); Odložená daň v účetnictví v souvislosti se změnou účetních a daňových předpisů v roce 2024 (s. 23-26); Směrná účtová osnova: účtová skupina 35 - pohledávky za společníky (s. 27-31); Konsolidační balíček z pohledu daní (s. 36-40); Je možné "zkrátit" prekluzivní lhůtu (lhůtu, kdy je možné doměřit daň), která byla prodloužena z důvodu vykázání daňové ztráty? (s. 41-45).

Unes - účetnictví neziskového sektoru**Sv. 21, (2023) č. 12**

Účetní problematika fondů příspěvkové organizace (s. 8-14); Rostlinná výroba v účetnictví nestátních neziskových organizací - 2. část (s. 22-26); Registr smluv - komplexní pohled na aktuální právní úpravu - 1. část (s. 27-29).

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Přehled nových knih

Přehled nových knih

Ekonomické vědy. Ekonomie	45
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	45
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny	45
Podnik a podnikání	46
Právo	46
Statistika. Demografie. Sociologie	47
Účetnictví	47
Veřejná správa	48
Ostatní	48

Ekonomické vědy. Ekonomie

30239

Martin Wolf

The crisis of democratic capitalism

Krise demokratického kapitalismu

[London] : Allen Lane the Penguin Press, 2023, xxi, 474 stran : tabulky, grafy

Demokratický kapitalismus, který je závislý na rozhodném oddělení moci od bohatství, je po celém světě v krizi. Někteří tvrdí, že kapitalismus je lepší bez demokracie, jiní, že demokracie je lepší bez kapitalismu. Tato kniha je důraznou oponenturou oběma názorům. Analyzuje, proč se spojení mezi kapitalismem a demokracií stalo tak křehkým, a přesto trvá na tom, že rozdělení by bylo téměř nepředstavitelnou pohromou. M. Wolf tvrdí, že přes všechny své nedávné nedostatky (zpomalující se růst, rostoucí nerovnost, rozsáhlé rozčarování obyvatelstva) zůstává demokratický kapitalismus, ačkoli je ze své podstaty křehký, nejlepším systémem, který známe pro lidský rozkvět. Kapitalismus a demokracie jsou komplementární protiklady: mají-li oba prosperovat, potřebují se navzájem. Wolfův výzkum jejich spojení nám ukazuje, že občanství a sdílená víra ve společné dobro nejsou romantickými hesly, ale nezbytným základem naší ekonomické a politické svobody. - Poznámky. - ISBN: 978-0-241-30341-2 (vázáno)

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

E-9652

EUROFI

EUROFI regulatory update. September 2023

Aktualizace právních předpisů EUROFI. Září 2023

[Paris] : EUROFI, September 2023, 105 stran : tabulky, grafy

Politické poznámky vypracované sekretariátem Eurofi k makroekonomickým a měnovým výzvám, roztržitosti bankovníctví v EU, balíčku retailových investic, návrhu otevřených financí a politice EU v oblasti udržitelnosti. - Poznámky, přílohy. Plný text dostupný z: https://www.eurofi.net/wp-content/uploads/2023/09/eurofi-regulatory-update_september-2023.pdf

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

30273

Jana Švejdová

Analýza britské hospodářské politiky v letech 1945-1951

Praha : Vysoká škola ekonomická v Praze : 2023, 169 stran : ilustrace

Monografie je zaměřena na vývoj britské hospodářské, sociální a zahraniční politiky v letech 1945-1951. Obsahuje analýzu hospodářského vývoje Velké Británie v širších souvislostech a v globálním kontextu. Práce je členěna do tří kapitol. První je zaměřena na hospodářskou a sociální politiku v uvedených letech, míru úspěšnosti těchto politik a jejich finanční náročnost. Druhá kapitola analyzuje ekonomický rozměr britské zahraniční politiky (poválečná situace, koloniální politiky, vztahy s Commonwealthem, vztah s USA, role v poválečné Evropě). Poslední kapitola shrnuje faktory, které výslednou podobu hospodářské, sociální a zahraniční politiky v uvedených letech formovaly. - 1. vydání - Nad názvem: Vysoká škola ekonomická v Praze. - ISBN: 978-80-245-2478-8

E-9651

prepared by Jacques de Larosière and Didier Cahen with the support of Elias Krief

EUROFI macroeconomic scoreboard. September 2023

Makroekonomická tabulka EUROFI. Září 2023

[Paris] : EUROFI, September 2023, 66 stran : tabulky, grafy

Přehled hospodářské výkonnosti a fiskální politiky EU a její konkurenceschopnosti ve srovnání s ostatními ekonomikami. Z obsahu: Zvětšování ekonomické propasti mezi eurozónou a jejími hlavními světovými konkurenty díky koronavirové krizi a válce na Ukrajině; Prohloubení stávajících fiskálních rozdílů

mezi členskými státy EU; Ztráta konkurenceschopnosti firem v zemích EU s nejvyšší úrovní vládních výdajů v poměru k HDP; Nadměrný veřejný dluh jde proti růstu produktivity a zaměstnanosti; Rostoucí heterogenita nerovnováhy běžného účtu v jednotlivých členských státech EU. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.eurofi.net/wp-content/uploads/2023/09/eurofi-macroeconomic-scoreboard-september-2023.pdf>

Podnik a podnikání

30272

František Zapletal

Exaktní metody rozhodování

[Praha] : Professional Publishing, 2023, 272 stran : ilustrace

Knihla seznamuje se základními znalostmi a principy kvantitativní podpory rozhodování. Zabývá se řešením různých typů rozhodovacích situací. Poskytuje podporu pro technické fáze rozhodovacího procesu a poradí, jak překonat různé podmínky, které mohou proces rozhodování provázet. Výsledkem je znalost, jak dosáhnout různých cílů při rozhodování. Více z obsahu: Kritéria a jejich hodnocení (Bodovací metoda; Saatyho metoda; Metoda entropie; Metoda směrodatné odchylky; Metoda CRITIC); Metody hodnocení variant za jistoty (Metoda pořadí; TOPSIS; Hodnocení variant metodou AHP; PROMETHEE; Metoda párových výměn); Rozhodování za neurčitosti (Teorie fuzzy množin a fuzzy algebry; Fuzzy-WSA; Fuzzy-PROMETHEE; Fuzzy-AHP). - První vydání - ISBN: 978-80-88260-66-0

30275

Veronika Soukupová

ISO a ESG pro udržitelný růst organizace

Praha : Wolters Kluwer, 2023, xiii, 101 stran : boxy

Organizace a standardy systému řízení kvality standardů ISO (International Organization for Standardization). Koncept ESG (Environmental, Social, Governance), jeho stěžejní přínosy a klíčový dokument Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Souvislosti mezi ISO a ESG. Know-how pro jejich zavádění v organizaci. Autorka se opírá o své auditorské zkušenosti z české i mezinárodní praxe. Požadavky normy ISO 9001 i standardy pro reporting udržitelnosti (European Sustainability Reporting Standards, tj. ESRS) jsou v aktuálním znění k datu vydání knihy (listopad 2023). - Vydání první - ISBN: 978-80-7676-796-6 (brožováno)

Právo

30240

editors Stephen Jagusch and Philippe Pinsolle, Alexander G Leventhal

The guide to advocacy

Průvodce po advokacii

London : Law Business Research, ©2023, xxi, 464 stran : rámečky

Příručka je určena pro právníky, kteří chtějí překonat překážky různých jazyků, zákonů a kulturního prostředí a být v mezinárodní sféře efektivní. Tato příručka, zaměřená na odborníky ze všech oblastí a na všech úrovních zkušeností, pokrývá vše od případové strategie po dovednosti písemné obhajoby a křížového výslechu a mnoho dalšího. Obsahuje také důvtip a moudrost obhajoby více než 40 praktikujících arbitrářů, včetně některých největších světových jmen v této oblasti. - Sixth edition - Poznámky, přílohy. - ISBN: 978-1-80449-259-8 (vázáno)

30269

Petr Hampel / Ivo Walder

Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů : komentář

Praha : Wolters Kluwer, 2023, xxiv, 434 stran

Komentované znění zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů ve znění pozdějších zákonů (poslední zpracovaný zákon je zák. č. 416/2022 Sb.). Komentář reflektuje všechny přijaté změny zákona od roku 2014, vývoj judikatury k jednotlivým ustanovením a předkládá aktuální právní literaturu. Ambicí autorů je předložit řešení

praktických problémů a poskytnout základní právní informace širší právnické veřejnosti. Právní stav komentáře je k 1.7.2023. - 2. vydání - Obsahuje související ustanovení, předpisy, odkazy na předpisy práva EU. - ISBN: 978-80-7676-329-6 (vázáno)

Statistika. Demografie. Sociologie

30270

Michal Černý

Informační gramotnost

Praha : Grada, 2023, 317 stran

Pohled do historického pozadí formulování koncepce informační gramotnosti jako určitého nástroje pro úspěšnou adaptaci na informační společnost. První část práce vychází ze sociologicko-filozofické analýzy. Na ní navazuje druhá část, v které autor hledá odpovědi na otázky, kdy, proč a jak dochází k informačním interakcím. Popisuje historický vývoj konceptu informační gramotnosti, modely informační gramotnosti a koncepty informační společnosti. Poslední část je zaměřena na diskusní vymezení nových východisek reflexe informační gramotnosti, a to v kontextu nástupu generativních systémů s umělou inteligencí a společenských změn. - Vydání 1. - ISBN: 978-80-271-5195-0 (brožováno)

30276

Český statistický úřad

Statistická ročenka České republiky 2023 : Statistical yearbook of the Czech Republic 2023

Praha : Český statistický úřad, 2023, 919 stran : tabulky

Souborný statistický přehled ze všech odvětví národního hospodářství. Důležité údaje jsou doplněny mezinárodním srovnáním 27 zemí EU a porovnáním jednotlivých regionů soudržnosti a krajů ČR. Sledované údaje za rok 2022 jsou rozčleněny do oddílů: Vybrané ukazatele národního hospodářství; Území a podnebí; Životní prostředí; Obyvatelstvo; Národní účty; Finance; Měna a platební bilance; Ceny; Příjmy a výdaje domácností; Trh práce; Zaměstnanci, uchazeči o zaměstnání, mzdy a náklady práce v národním hospodářství; Pracovní síla, zaměstnaní a nezaměstnaní; Zahraniční obchod se zbožím; Organizační struktura národního hospodářství; Zemědělství; Lesnictví; Průmysl; Energetika; Stavebnictví; Obchod, ubytování a stravování; Cestovní ruch; Doprava; Služby; Informační společnost; Věda, výzkum a inovace; Vzdělávání; Zdraví; Sociální zabezpečení; Kultura; Sport; Soudnictví, kriminalita, nehody; Mezinárodní srovnání; Vybrané ukazatele regionů soudržnosti a krajů; Volby; Sčítání lidu, domů a bytů. - 1. vydání / - Souběžný anglický text. - ISBN: 978-80-250-3427-9 (vázáno)

Účetnictví

30145IX

Martin Durec

Účetní a daňová problematika bytových družstev a společenství vlastníků

Praha : Svaz účetních České republiky, 2023, 64 stran

Základní právní úprava účetnictví společenství vlastníků jednotek (SVJ) a bytového družstva (BD), základní rozdíl mezi nimi. Výklad účtování vybraných oblastí s dopady do daně z příjmů: pořízení domu bytovým družstvem a účtování zdroje jeho krytí, služby spojené s užíváním bytů a nebytových prostor, příspěvky vlastníků na správu domu a pozemku SVJ a náklady z nich hrazené, nájemné a náklady z něj hrazené, priznání k dani z příjmů právnických osob SVJ i BD. Následuje další příspěvek se stanovisky k dotazům z praxe. V tomto čísle se odpovědi týkají služeb souvisejících s nájmem bytu (fakturace doplňkových služeb), zařazení pozemků do obchodního majetku OSVČ a jeho evidence, prodej zboží přes český i slovenský e-shop, pořízení zboží z jiného členského státu a povinnost kupujícího priznat DPH, postoupení pohledávky při změně věřitele aj. - Okénko odborné angličtiny. - ISBN: 978-80-7626-041-2 (brožováno)

Veřejná správa

30274

Jitka Jelínková

Kontrolní řád. Správní řád (vybraná ustanovení)

Praha : Wolters Kluwer, 2023, xv, 297 stran

Komentované znění zák. č. 255/2012 Sb., včetně příkladů z praxe a související judikatury. Komentované znění vybraných ustanovení (která se při kontrole použijí obdobně nebo přiměřeně) zák. č. 500/2004 Sb., správního řádu. Vzory úkonů při kontrole. Právní stav komentáře je k 1.10.2023. - 2. vydání - ISBN: 978-80-7676-780-5 (brožováno)

Ostatní

30268

Praktický atlas světa

Praha : Kartografie Praha, 2021, 1 atlas (135 stran) : přibližně 73 barevných map různých měřítek

Aktuální podoba světa zobrazená na mapách. V prvním oddíle astronomické poznatky o vesmíru (hvězdná obloha, sluneční soustava, planeta Země a Měsíc - jeho fáze a působení). Svět: reliéf a povrch, podnebné pásy, státy a území, časová pásma, hustota zalidnění atd. Mapy jednotlivých světadílů: reliéf a povrch, státy a území. Faktografie států, vlajky a znaky. - 4. vydání - ISBN: 978-80-7393-531-3 (vázáno)

30271

Milan Syruček

Rusko-ukrajinské vztahy

V Praze : Grada, 2023, 319 stran, 12 nečíslovaných stran obrazových příloh : ilustrace, mapy, portréty, faksimile

Invaze Ruské federace na Ukrajinu v únoru 2022 je důsledkem dlouhotrvajícího napětí. V knize autor, publicista a novinář, podrobně vysvětluje, proč se Rusko domnívalo, a je tomu i dnes, že vlastně žádná samostatná Ukrajina neexistovala, že to byla vždycky Rus, přesněji Malorus. Nabízí charakteristiky hlavních představitelů konfliktu a popisuje, kam až kořeny současného konfliktu sahají. Už od dob vlády cara Ivana III., až do poloviny minulého století, se ruská a poté sovětská říše rozšiřovaly na úkor svých sousedů. - Chronologický přehled. - ISBN: 978-80-247-5843-5 (brožováno)

Seznam českých periodik pro rok 2024

Acta VŠFS	3-4x ročně
Ad Notam	dvouměsíčník
Agricultural economics	měsíčník
Antitrust	čtvrtletník
Auditing	10x ročně
Bankovníctví	čtrnáctideník
Bulletin advokacie	čtvrtletník
Bulletin Komory daňových poradců	dvouměsíčník
Clo-douane	měsíčník
Computer	čtrnáctideník
Časopis pro právní vědu a praxi	čtvrtletník
Čtenář	měsíčník
Daně a právo v praxi	čtrnáctideník
Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále	měsíčník
Daně, účetnictví – vzory a případy	Měsíčník
Daňový a účetní TIP	čtrnáctideník
Demografie	čtvrtletník
DPH aktuálně	čtrnáctideník
dTEST	měsíčník
Ekonom	týdeník
Euro	týdeník
Finanční a ekonomické informace	měsíčník
Finanční, daňový a účetní bulletin	čtvrtletník
Forbes	měsíčník
Hospodářské noviny	týdeník
Chip	měsíčník
Interní auditor	čtvrtletník
Jurisprudence	dvouměsíčník
Knižní novinky	čtrnáctideník
Mezinárodní vztahy	čtvrtletník
Moderní obec	měsíčník
Mzdová účetní	měsíčník
Obchodněprávní revue [OR]	měsíčník
Obchodní právo	měsíčník
Odhadce a oceňování majetku	čtvrtletník
Politologický časopis	3x ročně
Práce a mzda	měsíčník
Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM]	měsíčník

Právní rádce	měsíčník
Právní rozhledy	čtrnáctideník
Právník	měsíčník
Profi poradenství & finance	měsíčník
Respekt	týdeník
Sbírka právních předpisů hlavního města Prahy	nepravidelně
Senát	čtvrtletník
Soudní rozhledy	měsíčník
Správní právo	8x ročně
Statistika	čtvrtletník
Statistika & my	měsíčník
Stavební právo - Bulletin	čtvrtletník
Trestněprávní revue	měsíčník
Účetní a daně	měsíčník
Účetnictví	měsíčník
Účetnictví nevýdělečných organizací a obcí	čtvrtletník
Účetnictví v praxi	měsíčník
Unes - účetnictví neziskového sektoru	měsíčník
Ústřední věstník ČR	dle potřeby
Veřejná správa	čtrnáctideník
Veřejné zakázky	dvouměsíčník
Veřejné zakázky v praxi	dvouměsíčník

Seznam zahraničních periodik pro rok 2024

American Economic Journal : Applied Economics	USA	čtvrtletník
American Economic Journal : Economic policy	USA	čtvrtletník
American Economic Journal : Macroeconomics	USA	čtvrtletník
American Economic Journal: Microeconomics	USA	čtvrtletník
The American Economic Review	USA	5x ročně
Der Betrieb	Německo	týdeník
Bulletin for international taxation	Holandsko	měsíčník
CESifo Economic studies	Velká Británie	čtvrtletník
The Economist	Velká Británie	týdeník
Ekonomické rozhľady	Slovensko	čtvrtletník
European taxation : official journal of the Confédération fiscale européenne	Holandsko	měsíčník
Financial Times	Velká Británie	deník
FinanzArchiv	Německo	čtvrtletník
Finanz-Rundschau	Německo	čtrnáctideník
Fiscal studies	Velká Británie	čtvrtletník
Global Financial Stability Report	USA	2x ročně
Global trade and customs journal	Holandsko	měsíčník
Handelsblatt	Německo	deník
IMF Economic Review	USA	čtvrtletník
International VAT monitor	Holandsko	dvouměsíčník
Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik	Německo	dvouměsíčník
The Journal of economic literature	USA	čtvrtletník
The journal of economic perspectives	USA	čtvrtletník
Journal of financial crime	Velká Británie	čtvrtletník
Journal of financial stability	USA	dvouměsíčník
Trend	Slovensko	týdeník
Umsatzsteuer-Rundschau	Německo	čtrnáctideník
WirtschaftsWoche	Německo	týdeník
World Economic Outlook	USA	2x ročně

Odbor Provoz ICT Oddělení Informační podpora a knihovna

Výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00

13:00 - 15:00

Čtvrtek:

9:00 - 12:00

Z toho pro veřejnost:

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

tel.:

257042588

e-mail:

knihovna@mfcz.cz

Informace pro veřejnost:

<http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/zakladni-informace>

Intranet:

<http://knihovna.mfcz.cz/oknihovne.php>